

ANNO DNI ÆTATIS SVÆ 21

1585

QVOD ME NVTRIT
ME DESTRVIT

Arden av Feversham

socialrealistiskt renässansdrama från Canterbury

i översättning och bearbetning av Christian Lanciai (2001)

Personerna :

Arden
Alice, hans hustru
Franklin, hans vän
Mosbie, Alices älskare
Adam Fowl, värd på Gyllne Liljan
Michael, stallpojke
Clarke, målare
Susanna, hans käresta, Mosbies syster
Dick Greene, ruinerad bonde
Bradshaw, skummis
Svarte Will
Shakebag
en lärpojke
Lord Cheiny
en färjkarl
Dick Reede
en sjöman
Fevershams borgmästare
en vakt

Handlingen utspelar sig i Feversham, i London och där emellan år 1550.

Copyright © Christian Lanciai 2001

Arden av Feversham

Akt I scen 1. Ardens hus.

Franklin Men vad har du väl att klaga på, Arden? Godset är ditt! Hertigen har ju med kungens eget bifall skänkt dig alla godsens som lydde under klostret Feversham! Tacka gamle kungen och hans plundring av kyrkan för det! Nu har din familj något att leva av för evärdliga tider!

Arden Det är inte det som bekymrar mig, Franklin. Min fru vänsterprasslar.

Franklin Med vem då?

Arden Med den där böveln Mosbie! Jag har sett på hans eget finger den bröllopsring som Alice fick av mig genom prästen!

Franklin Men det är ju inte hederligt.

Arden Nej, det är det det inte är!

Franklin Då förstår jag att du är så nedstämd. Hur kan en trogen kristen bete sig så? Men trösta dig, min vän. Det är ju knappast sällsynt att kvinnor är bedrägliga och falska. Det är faktiskt numera regeln. En trogen hustru är ett sällsynt undantag som världen vägrar tro på.

Arden Men hur kunde hon falla för en sådan? Det fattar jag inte.

Franklin Vad är han då?

Arden En simpel lappskräddare!

Franklin Men hur har han kunnat komma åt din fru?

Arden Den hala ålen har lyckats nästla sig in i lord Cliffords gunst och går nu klädd i sidenkläder och tror på så sätt han kan lura hela världen!

Franklin Det är ju fräckt och rent ut sagt försmädligt.

Arden Ja, det är just vad det är!

Franklin Vad tänker du göra åt saken?

Arden Hänga honom, naturligtvis! Jag ska binda honom fast vid min hustrus säng och där hudflänga honom tills benen spretar ut och sedan stycka honom i hundra tusen delar, så att han får flämta sig till döds helt naken drypande av eget blod! Hans dödskamp skall jag sedan förlänga så länge som möjligt!

Franklin Du måtte då verkligen älska henne.

Arden Det tror fan det!

Franklin Men tro mig, käre vän, det bästa vapnet mot kvinnor är mildhet och tolerans. Låtsas om att du intet vet och kom med mig till London. Så börjar hon strax sakna dig, och så får du henne tillbaka.

Arden Tror du det?

Franklin Jag tror att det är värt ett försök. Motsatsen gör endast skadan värre. Om du förebrår henne för hennes otrohet så bara eggas hon till värre otrohet. Vad du än gör, så visa aldrig tecken på svartsjuka.

Arden Jag tror du vet vad du talar om. Jag ska våga försöket. (*ropar*) Alice!

Alice (kommer in) Ja, min make? Så tidigt uppe? Du lämnade min säng förrän jag vaknat.

Arden Du ropade på Mosbie i sömnen. Vad drömmer du om Mosbie för?

Alice Rår man då för vad man drömmer? Kan man själv ordinera sina drömmar?

Arden Men du famnade mig i sömnen medan du hela tiden med begärelse upprepade 'Mosbie!' Var det då bara Mosbie du begärde när du famnade mig?

Alice Du måste ha drömt själv. I våra drömmar är vi alla offer för oreglerbara fantasier.

Franklin Driv inte saken hårdare, Arden. Ingen kan hållas ansvarig för vad hon drömmer.

Arden Nej, det är väl så.

Alice Nu vet jag! Vi pratade ju om Mosbie härom kvällen! Naturligtvis kom drömmen därifrån!

Franklin Javisst, så var det. Jag minns det själv hur Mosbie nämndes härom kvällen.

Arden Så var det säkert. Hustru, jag vet hur högt du älskar mig. Det räcker för mig. Vad du sedan drömmer spelar ingen roll.

Alice Naturligtvis.

Arden Men det var inte det jag ville med dig om. Jag måste resa till London.

Alice Till London! Hur länge då?

Arden Bara så länge mina affärer kräver det.

Franklin Högst en månad.

Alice En månad? Ack, så länge! Du dödar mig! Jag ber dig för min skull! Uppskjut din avresa en dag eller två!

Arden Det går inte.

Alice Du dödar mig annars!

Arden Jag kommer tillbaka så fort jag kan. Du vet att jag inte kan vara länge borta ifrån dig. Fixa nu min frukost, så beger vi oss sedan. Kom, Franklin, så går vi till hamnen och kollar att mina varor lossas som de ska.

(stiger upp och går med Franklin)

Alice (ensam) En hel månads frihet! Vilket ljuvligt budskap! Ack, ni gudar, kasta av min man från hästen, låt honom bli överfallen av lömska stråtrövare och begraven djupare under jorden än vad någon kan finna honom! Mosbie! Jag älskar bara dig, och du är det enda i livet jag åstundar! Äktenskap är bara ord och ytliga förbindelser. *(Adam från Gyllne Liljan kommer.)* Här kommer Adam från Den Gyllne Liljan! Jag hoppas verkligen han har nyheter till mig från min älskling. – Hur är det, Adam? Har du något bud till mig? Du kan tala helt öppet. Min man är inte hemma.

Adam Jag har hälsningar till er från Mosbie, som är i staden.

Alice Ack, vad säger han?

Adam Under inga som helst omständigheter får ni besöka honom.

Alice Men vad menar han?

Adam Och ej heller låtsas om hans ankomst.

Alice Gode Gud! Är han då ond på mig?

Adam Det kan jag inte säga. Men han verkar nedstämd.

Alice Men jag måste se honom. Det är omöjligt att leva annars. Ni kan inte förbjuda mig!

Adam Jag har framfört mitt budskap. Blir ni ond är det bäst att jag går.

Alice Nej, vänta! Fråga honom varför han är ond på mig. Se, här är en gåva till honom från mig. Det är två tärningar av silver. Vi ofta spelat med dem om kyssar, så att vem som än förlorade blev det alltid vinst för båda. – Bed honom komma förbi i morgon. Min man är i London, så det är ingen fara. Han kan bara stanna för utbyte av artigheter.

Adam Jag skall framföra vad ni har sagt. *(tar tärningarna och går.)*

Alice Ja, gör det. Jag vet att han bara fruktar min man och våra grannars skvaller, men det skall han slippa behöva göra i fortsättningen, ty min odräglige man skall dö, om jag så själv skall behöva ombesörja saken. *(Michael passerar.)* Michael, vad gör du här?

Michael Jag skulle hämta husbondens häst.

Alice Javisst ja. Du glömmer väl inte ditt löfte?

Michael Han skall vara död inom en vecka.

Alice Det låter höra sig! Här har du min hand. Så fort han är död skall du få Mosbies syster.

Michael Men jag har hört att målarmästarn också är ute efter henne. Han har till och med skrutit om att hon är hans.

Alice Tomt skvaller bara!

Michael Han lär ha förpläгат henne med verser som fått hennes hjärta att fyllas av griller. Men jag ska skicka henne ett brev från London som ska få hennes innersta att brinna!

Alice Ja, gör du det, men överdriv inte! Susanna är ju din på förhand.

Michael Står ni bara vid ert löfte kan ni lita på att jag skall expediera er man. Jag är då er lydlig vad ni än säger.

Alice Det är allt vad jag begär. Men gör ej något oförsiktigt.

Michael Även om jag åker fast skall jag aldrig bekänna att jag gjorde det på order av er, och Susanna kan då som jungfru be mig fri från galgen.

Alice Du skall aldrig åka fast! Det garanterar jag.

Michael Men säg Susanna, nådig frun, att jag är värd minst tio målarmästare! Och om jag sedan skaffar min äldre bror ur vägen övertar jag Boctons gård, och så har vi det väl förspänt för hela livet. Sådant är värt tagandet av vilka risker som helst! (*Mosbie anländer.*)

Alice Här kommer Mosbie. Gå nu, Michael. Gör din plikt, och minns att dina uppdrag är privata och ytterst hemliga.

Michael Naturligtvis. (*går*)

Alice Mosbie! Min älskade!

Mosbie Vi kan inte tala med varandra nu.

Alice Vad är på tok? Du har ingenting att frukta.

Mosbie Var är din man?

Alice Nere vid floden för att se om sina laster.

Mosbie Jag hoppas han förblir borta. Och dig ber jag att aldrig mer komma nära mig.

Alice Är detta den kärlek du svurit mig? Har jag då förverkat min ära förgäves? Har du glömt hur vi i nattens dunkel intimt planerade min makes död blott för vår kärleks skull? Är du så hjärtlös i din trolöshet? Försvinn då, och kom aldrig mera nära mig!

Mosbie Ack, då är det sant vad alla säger. En kvinnas kärlek är en nattfjärils självantändning vid ljuset: som blixten är den över i samma ögonblick den tänds. Jag ville bara pröva dig. Ack, varför kunde du ej bestå mitt prov?

Alice När var jag någonsin falsk? Vad hade jag begått, att jag måste provas?

Mosbie Ack, förlåt mig. Då man älskar är man svartsjuk.

Alice Allt är dig förlåtet, ty jag älskar dig och lyssnar gärna till sirenens sång, som jag väl vet att leder mig mot undergången.

Mosbie Måla inte fan på väggen, Alice. Världen må förgås, man jag ska nog se till att vi inte gör det.

Alice Nu känner jag igen dig. Du är en man, i motsats till min man, som bara tänker på sitt guld och på att odla sin girighet. Nu lossar han sina varor i hamnen, med all den rikedom som skall bli din, men sedan beger han sig till London tillsammans med den dumme nollan Franklin.

Mosbie Om du nu bara lyder mig, så skall han ej komma tillbaka därifrån.

Alice Ack, om det vore så väl!

Mosbie Hör på mig nu! Jag känner en målare som kan blanda gifter så att intet spår blir kvar därav.

Alice Vad är det för en målare?

Mosbie Han heter Clarke och bor i närheten. Där är han ju! Hej, Clarke! Kom in!

Clarke (inträder) Vad är det?

Mosbie Vi kan väl lita på dig?

Clarke Givetvis, men på ett villkor. Ni har en syster, Mosbie, som jag älskar. Jag gör vad som helst för er, om bara hon blir min.

Mosbie Det kan vi väl gå med på? Du är en man så god som någon man. Här är min hand på den uppgörelsen.

Clarke Då står min konst, mitt liv, mitt allt till er tjänst. (*de skakar hand på saken.*)

Alice Men det viktigaste av allt är att ni kan tiga!

Mosbie Jag känner honom. Han är insatt i problemet.

Clarke Ja, jag vet allt mycket väl. Ni har en man som ni vill bli av med. Det kallar jag det tappreste ädelmod, ty hellre vågar ni livet för en man ni älskar än att ni lever med en man som är er en belastning. Det kallar jag sann kärlek. Jag gjorde samma sak för min Susanna, om det behövdes.

Alice Jag gör det bara för att jag har inget val. Jag lät minsann min man få leva vidare om han blott lät mig ha min Mosbie, men eftersom han är svartsjuk och sticker näsan i blöt i mina privata affärer går det inte längre. Som han bäddar får han ligga.

Mosbie Vad föreslår du för gift? Jag vet att du har en riklig repertoar.

Clarke Minsann. (*tar fram en liten flaska*) En droppe av det här i något som han äter eller dricker, och han är inom en timme stendöd.

Mosbie Det låter höra sig.

Alice Det kallar jag kalas. Och sedan blir det fest för dig och din Susanna.

Mosbie Jag skall generöst bestå min systers hemgift.

Clarke Då är allting ordnat. Men jag ser er man. Då är det bäst jag går.
(*Arden och Franklin kommer tillbaka.*)

Alice Men här kommer ju min man som på beställning! Då kan ni ju fråga honom själv, herr Mosbie!

Mosbie Herr Arden, när jag var i London tillbjöds jag, jag vet ej med vad rätt, det klostergoods som kungen lär ha givit er. Den man som bjöd mig godset var en Mister Greene i tjänst hos Tony Ager. Därför frågar jag er nu: har någon annan rättighet till klostergodset, eller är det enbart ert?

Arden Det tillhör bara mig, och det har jag vår konungs egen fullmakt på. Men jag behöver även fullmakt för min hustru. Men vad angår saken er? Alice, min frukost! Jag har bråttom nu och måste resa genast. Och vad gör ni här allena med min hustru? Hon får inte umgås med så nedrigt pack som du.

Mosbie Jag sökte inte henne utan er och undanber mig era insinuanta skymfer.

Arden Vill du slåss, din falska slyngel?

Franklin Mina herrar, inget bråk! Ni är i sällskap av en dam!

Arden Din inbilska uppkomling! Du är bara skraddare och får ej bära värja enligt lag. Den här tar jag nu hand om. (*tar Mosbies värja*) Pallra dig iväg nu till din sax och dina nålar! Nästa gång jag ser dig här, din eländiga sol-och-vårare, så skall jag skära båda benen utom halsen av dig!

Mosbie Jag tar Gud till vittne, Arden, att ni här har förolämpat mig!

Arden Ja, gör dig bara löjlig i mitt hus inför publik. Det skall de skratta åt, din ärkefjant till skränföck!

Mosbie Jag har icke velat komma åt er hustru, Arden, det försäkrar jag! Jag visade mig svag för henne en gång, ja, det medger jag, men det gick över, och om jag besöker er igen så är det endast för min systers skull, som ju är hennes tärna. Hennes

välgång önskar jag och även er, och Gud må straffa mig med eviga hemsökelse om jag ens kommer nära möjligheten till att kränka hennes ära eller er.

Arden Min vän, förlåt mig. Din vältalighet har övertygat mig, och jag tar allt tillbaka. Glöm allt vad jag sagt till dig, och låt oss vara vänner.

Franklin Detta gillar jag: försoning och diplomati, välvilja över alla gränser! Så skall alla relationer skötas. Men, för säkerhetens skull, jag ber er, Mosbie, undvik detta hus framdeles, så att onda tungor ej på nytt må finna näring för förtal och lögn.

Arden Nej, tvärtom, min käre Mosbie! Kom hit och känn dig som hemma! Du kan komma hit så ofta som du vill. Jag är ju bortrest nu till London på en månad. Varför kommer du ej hit och bor här under tiden?

Alice (kommer in med maten) Maten kallnar, käre make. Ät ordentligt nu.

Arden Herr Mosbie, vill du inte slå dig ner och dela denna måltid med mig?

Mosbie Jag kan hålla sällskap men ej mer, ty jag är inte hungrig.

Arden Skyll dig själv då. (*äter av soppan*) Har du sett till Michael, hustru? Skötte han om hästarna?

Alice Javisst. Men varför vill du inte äta? Smakar inte soppan?

Arden Här är någon vidrig bismak som ej stämmer. Har du lagat soppan själv?

Alice Javisst, och det är bara därför som du inte tycker om den. (*slår ut den*) Aldrig kan jag göra något som behagar dig! Alltid skall du gräla, kritisera, vara sur och negativ! Du kunde lika gärna ha anklagat mig för att ha blandat gift i soppan! Vad jag än gör blir du misstänksam och tror du bara ont om mig! Anklaga mig då genast! Har du någonsin sett mig ge Mosbie här en kyss av annat slag än bara som en hälsning? Fram nu med bevisen, om du äger några!

Mosbie Fru Alice, ni kränker mig och honom med ett sådant grundlöst raseri! Er man är inte svartsjuk!

Arden Snälla hustru, bara för att jag ej har aptit behöver du väl inte gå bärsärkargång av sanslös hysteri! Min gode Franklin, ge mig lite mitridat, så går mitt lilla onda över.

Franklin Varsågod. Och låt oss sedan snarast sitta upp till häst och komma någon gång iväg!

Arden Precis!

Alice Låt mig få smaka själv av soppan! Låt mig få bevisa för dig att jag aldrig haft en tanke på att hålla gift i den! Jag önskar verkligen den var fylld till bredden med allt möjligt gift, så att jag kunde dö! Att du kan plåga så en stackars hustru med så gruvliga misstankar!

Arden Men, min käraste, var fick du det ifrån? Ej har jag misstänkt dig det minsta! Och den goda soppan har du slagit ut på golvet.

Alice Jaså, den är god nu, när du inte mer får äta den!

Arden Ack, börja inte nu igen!

Alice Och om du vågar misstro mig, så skall Gud straffa dig, ty aldrig har en hustru älskat så sin make som jag alltid varit trogen dig.

Arden Jag tror dig. Sluta upp nu. Snart får du mig till att gråta.

Franklin Men vad tjänar dessa scener till? Kom, låt oss ge oss av!

Alice Låt mig få följa med, så han kan resa i min famn.

Arden Det gör mig ont, min käraste, men jag får nog bege mig utan dig.

Alice Ack, du reser bort och lämnar mig allena! Stanna, om du älskar mig! Men om du har så viktiga affärer, res då, stanna borta, och jag skall dig sörja som en död. Men skriv då brev till mig åtminstone, varenda vecka, ja, varenda dag, om du ej vill att jag skall dö av sorg.

Arden Vad har man gjort för att förtjäna en så idealisk hustru? Ja, mitt hjärta, jag skall skriva varje dag till dig, så att du drunknar i de floder av korrespondens som jag skall skicka dig.

Alice Farväl då, dyre make. Tag väl hand om honom, Franklin, och se till att du för honom välbehållen hem igen. *(kysser honom)*

Franklin Men om han sölar är det inte mitt fel. Minns ditt löfte, Mosbie! Håll dig nu i skinnet!

Mosbie Självklart. Han har ingen grund för någon svartsjuk misstro.

Arden Hej, min vän, du har mitt fullaste förtroende för alltid. Kom nu, Michael. Låt oss gå. Och tänk på mig nu, Mosbie, som din bästa vän. *(går med Franklin och Michael.)*

Alice (andas ut) Puh! Äntligen! Jag trodde aldrig att han skulle gå! Men märkte du hur väl jag spelade min roll?

Mosbie Du gjorde saken nästan alldeles för bra. Men vilken klåpare och skurk var icke den där målaren! Vad var det för ett gift han gav oss? Lyckopiller?

Alice Vilken bluff och misslyckad bedragare! Hans gift skulle ha varit smaklöst och omärkligt! Men min knöl till man fick genast ettersmak och vägrade att smaka mera, medan han förblev helt opåverkad av den så uttryckligt garanterat dödliga dekokten!

Mosbie Ja, det var ett grundligt fiasko.

Alice Men min man är borta nu, och vi är här.

Mosbie Men jag har svurit nu att aldrig eftersträva mer din gunst så länge han är kvar i livet.

Alice Vad är eder? Bara lösa ord! Jag svor en trohetsed vid altaret till min ohängde man, och ingenting har blivit mig så värdelöst och löjligt som den eden. Löften äro vindar och blott väderlek, som blåser åt ett håll den ena dagen blott för att den följande bortblåsa allt som varit förut.

Mosbie Ändå avser jag att hålla vad jag lovat.

Alice Gör du det! Det innebär, att du är fri att älska mig så fort som han är död. Den soppan och dess gift var bara trams som gick åt helvete. Men det finns andra medel och metoder, eller hur? Hur många blir ej dagligen nedstuckna eller klubbade ihjäl på Londons krogar? Vi kan arrangera någon lämplig olyckshändelse i ett skumt hörn av någon krog som vi har lockat honom till.... *(Greene kommer.)*

Mosbie Vem är det där? Är du bekant med honom?

Alice Ja, jag tror att han kan bli det rätta instrumentet för oss. Lämna mig på tu man hand med honom. Jag skall fixa någonting. *(Mosbie går.)*

Greene Jag hörde att er man tyvärr är bortrest i affärer.

Alice Kanske jag kan stå till tjänst i stället?

Greene Kanske det. Jag söker endast ren information.

Alice Då kan jag säkert hjälpa.

Greene Jag har hört att er lagvigde man för någon tid sen genom kunglig överlåtelse fick egendomar förut tillhöriga klostret Feversham. Men andra har fått rätt till egendomen före honom. Han har stulit den och det för våra ögon. Säg, min fru, har han fått kunglig lagfart på den egendomen?

Alice Ja, det stämmer. Alla övriga arrenden på de ägorna har ingen giltighet nu längre.

Greene I så fall berövar han mig mitt livs levebröd, ty jag har satsat allt jag hade på de ägorna när jag var arrendator. Om han så med hänsynslöshet odlar sin morbida girighet, som tvingar hederligt och arbetande folk till tiggartaven, så ber

jag er hälsa honom att vi tänker hämnas och på sådant sätt att han skall ångra denna sitt livs fulaste affär!

Alice Jag vet ej någonting om denna sak men framför mitt beklagande. Om han gör så mot andra kan ni kanske tänka er hur han behandlar mig.

Greene Ni menar inte att han malträterar er, sin egen hustru, som är kommen av så god familj, omvittnad och högt respekterad över hela Kent!

Alice Jag ber er icke föra saken vidare, men om jag för er kunde bikta mig, så fick ni inblickar i en vivörs brutala tyranni. Om han ej smädar mig, anklagar mig för oerhörda och absurda brott och tror om mig det värsta, så slår han mig gul och blå för att därpå slå runt i London bland prostituerade och annat löst folk medan han försöker engagera lejda mördare till att besöka mig privat och göra av med mig...

Greene Men det är inte klokt! Hur får en sådan lymmel hållas? Varje år han lever är ett år för länge! Mycket trodde jag den skurken skyldig till, men aldrig sådana gränslösa nedrigheter! Tänk! Och han far runt med en så ren och klanderfri fasad! Han gör affärer som gör honom mera respekterad än varenda adelsman i Kent! Den skurken! Och en sådan skall gå ohängd genom livet! Det är inte rättvist! Men vi är ett antal som har anledning att krydda räkningar åt honom. Han har lurat många och ej blott misshandlat er. Jag tror, min fru, att Gud har sänt mig hit till er för att befria er från detta helvete och äktenskap med denne grymme skurk till man. Jag skall ha gåvobrevet till den egendomen, och mitt pris skall bli ej mera än vad han förtjänar!

Alice Ni tycks mena allvar.

Greene Gud vet, att jag avstår hellre från mitt liv än från mitt livsverk i den egendomen!

Alice Men ni kan ej så ta lagen godtyckligt i era händer. Det är för riskabelt. Jag vill komma med ett säkrare förslag. Här har ni tio pund. För det kan ni nog finna er en villig skumraskmördare, som utför jobbet åt er. Sedan när min man är säkert död, så lovar jag er tjugo extra pund plus egendomen som bestulits er.

Greene Det låter alltför bra för att helt övertyga mig. Vad ger ni mig för tecken? Vilken garanti?

Alice Jag kan ej ge er annat än mitt hedersord. Här är min hand, och med den andra (*höjer den*) svär jag eden att stå vid mitt ord.

Greene Då tar jag villigt er på orden och i handen. (*fattar hennes hand*) Jag far genast ner till London. När jag återkommer är han död.

Alice Det tackar jag er för. Min tacksamhet skall vara utan gränser.

Greene Ni kan redan lugnt betrakta ärendet som genomfört. (*går*)

Alice Jag önskar honom lycka till som utför dådet, vem det än må vara. Må Gud hålla mördarhanden stadig när den stöter till mot målet! – Men här kommer Clarke och Mosbie. Nu får vi väl höra hur den klåparen till målare tog fel och sumpade sin heliga mission.

Mosbie Hur gick det, Alice?

Alice Goda nyheter. Vi har en man på väg mot London.

Mosbie Det kan vi ta senare. Men vår vän målaren här vill nu genast veta hur du nu har övertalat syster min att gifta sig med honom.

Alice Han har inte uppfyllt sina plikter. Och han kan väl fria själv.

Clarke Jag gav er giftet! Gjorde ni ej bruk av det?

Alice Min make vägrade att äta av den beska medicinen.

Clarke Ja, då får vi göra om det. Men jag tar er på ert ord och går nu genast att själv fria till Susanna. (*går*)

Mosbie Nå, hur gick det?

Alice Mannen var Dick Greene, du vet, som Arden lurade på klostergodsen. Han om någon har nu skäl att ta ut hämnd på Arden, och jag lyckades fördubbla skälen! Jag gav honom tio pund att leja någon billig mördare att effektivt förpassa Arden till en sämre värld, och lovade vår ängel tjugo extra utom ägorna när uppdraget var färdigt. Han har redan rest till London.

Mosbie Oförsiktigt! Du ger första bästa dräng och arge amatör i London tio pund att trampa i klaveret med och blotta oss för världen! Kunde du ej ha skött saken mer diskret?

Alice Han verkade fullkomligt hederlig.

Mosbie Ja, vad du gjort kan inte göras o gjort. Vi kan bara önska honom lycka till och hoppas att han inte genast super upp sitt kapital i London och så glömmer hela saken.

Alice Men jag känner honom. Han är gudlig och högt prisad för sin fromhet.

Mosbie Ja, jag hoppas du har rätt. Men annars finns det ju alternativ.

(Clarke och Susanna kommer in.)

Alice Nå, Clarke? Har jag lagt ordet väl för dig hos kyskhetens Susanna?

Clarke Ja tack, ni har lyckats bra.

Mosbie Så det blir bröllop av?

Clarke Ja, var så säker! Hon har tackat ja.

Alice Se så hon rodnar!

Clarke Hon är bara blyg.

Mosbie Så syster, det behagar dig att få din målare till man?

Susanna Det kommer an på dig. Om du godkänner saken kommer jag ej med protester.

Mosbie Jag godkänner saken, men då måste målarn också fullborda sin uppgift.

Clarke Jag gör vad du vill. Säg bara till.

Mosbie Jag vet att du kan konsten att så preparera krucifix, att den som får det i sin hand omedelbart blir omtöcknad och dör. Jag ber dig producera just ett sådant heligt krucifix.

Clarke Och vem skall få det?

Mosbie Det är vår sak.

Alice Ja, det ombesörjer vi.

Clarke Det kan ta tid.

Mosbie Hur länge?

Clarke Tio dagar.

Mosbie Tio dagars leveranstid?

Alice Gör det bara säkert, så att resultatet garanterat inte uteblir.

Clarke Jag kan min konst att göra heligare krucifix än någon annan.

Mosbie Gå då till ditt hedervärda hantverk, så går vi till vårt.

(Clarke går med Susanna.)

Jag tror att vi kan lugnt betrakta din gemål som död.

Alice Du menar, att du redan kan ge avkall på din ed och bruka mig som äkta man i stället för den som skall mördas?

Mosbie Vi har säkra kort nu. För var dag som Arden överlever gillras fler och dödligare fällor och får han fler mördare efter sig.

Alice Bruka mig då som min man. Mitt hjärtas herre är ock husets herre.

(de går.)

Akt II scen 1. En skum krog i London.
(Greene och Bradshaw sitter vid ett bord med var sitt stop öl.)

Bradshaw Det är lätt att få folk mördade i dessa dagar. Man kan i princip hyra vem som helst.

Greene Åja, så enkelt är det väl ändå inte.

Bradshaw Det är klart, att vill man vara säker på sin sak, så ska man inte engagera någon jungfru. (*Will och Shakebag kommer in på krogen.*)

Greene Självklart inte. Men helst ska priset vara rimligt.

Bradshaw Ser du de där båda?

Greene Javisst. De ser ruskiga ut. Känner du dem?

Bradshaw Den ene är Will, ett av de värsta rötäggen på hela jorden. Den andra känner jag inte, men han måste vara av samma sort. Will och jag var krigskamrater vid Boulogne, där han bedrev sådana puts att han satte skräck i hela regementet. Han kallas Svarte Will, och ger du honom bara den minsta slant mördar han åt dig vem som helst.

Greene Det låter bra. Det är just en sådan man jag söker.

Will (kommer fram till dem) Hej Bradshaw, din gamle genomruttne ärkefan! Vad gör du här så tidigt?

Bradshaw Tala inte till mig, Will. Din bekantskap sade jag upp för länge sedan.

Will Men Bradshaw, vi var ju polare i Boulogne och kamperade tillsammans! Har du glömt alla våra glada krigsminnen, lyckliga bataljer och sjöslag som förenar kamrater för livet ända in i döden! (*dunkar honom kraftigt i ryggen*)

Bradshaw Lämna oss i fred, Will.

Will Då var du inte så stursk, när du var bara legoknekt och jag korpral! Då för tiden var du glad och bad mig om att få vara med på våra glada upptåg! Minns du hur jag stal den där halva oxen från marketentaren och bjöd hela kompaniet? Det var glada dagar det! Nu är du stursk för att du blivit guldsmed och fått ihop till tre silvertallrikar i boden! Är du så mallig och omänsklig bara för att du blivit etablerad?

Bradshaw Jag har lämnat alla skurkstreck bakom mig, Will.

Will Kallar du det skurkstreck att arbeta för brödfödan så att skurkarna går åt medan de gladare sällarna klarar sig? Du är orättvis, Bradshaw! Fastän du är så brassig skulle jag gärna dela min pung med dig över några drinkar om det inte var så att jag var i sällskap redan. Men vad håller du på med när du är i farten så tidigt, och vem är din polare?

Bradshaw Du kanske kan hjälpa mig. Jag har en grej på gång i London. Det här är min vän Greene från Feversham.

Will Vad är det för grej?

Bradshaw Jag kom för en tid sedan över en silverpjäs billigt som visade sig vara stulen från en lord, som nu vill se mig hängd för att pjäsen påträffats hos mig. Nu måste jag få fast tjuven. Annars är jag såld.

Will Vet du vem tjuven var?

Bradshaw En mager skurk med krokig näsa, djupa rynkor i sin panna, hålögd och förhärjad, utmärglad av sprit och missbruk, lockig med långt hår som hängde ner i stripor över ansiktet med dess ursinnigt galna ögon....

Will Hur var sloken klädd?

Bradshaw I slitna kläder med hål överallt, trådslitna byxor, lappar överallt som ändå släppte fram armbågar, knäskålar och tår igenom färska hål, men med oräkneliga fickor innanför. Han var en vandrande professionell tjuvgömma.

Will Shakebag, kom här! Minns du när vi satt i Sittingburn och jag slog halsen av ett par buteljer, vi festade så att jag sedan med en knölpåk slog in skallen på en kypare som kom med förolämpningar mot oss för att han ville ha oss ut?

Shakebag Visst minns jag det.

Will Vi hade silver som vi köpt som vi betalade den salta räkningen till sista pennyn med. (*till Bradshaw*) Vad ger du för den karlens namn som sålde silvret till oss?

Bradshaw Vem var det, gode Will?

Will Jag vet nog vem det var. Det var Jack Fittan, ingen annan. Och han är precis så lurvig som du nyss beskrev din polare, som sålde dig ditt stulna silver.

Bradshaw Och var är han nu? Hur kan jag finna honom?

Will Fittan sitter nu i fängelse och väntar där på domen för en häststöld.

Bradshaw Det var goda nyheter! Nu känner jag mig genast gladare. Då anger jag den boven för den arge lorden, så är saken klar. Jag lämnar er, herr Greene, ty nu har jag fått bråttom.

Greene Vill du bara lämna detta brev till Alice Arden när du far igenom Feversham?

Bradshaw Så gärna. Här, min gamle kompis Will, en slant med tack för hjälpen! (*ger Will en peng*)

Will Tack för det! Där ser du! Gamla veteraner från det franska kriget i kanalen kan ej sluta vara vänner hur förbannat hederliga de än krampaktigt försöker bli. Och till din ära, Bradshaw, skall jag aldrig dricka någon droppe vatten förrän denna slant är utsupen till sista droppen! Kom nu, Shakebag, till affärerna och spriten!

Greene Nej, jag ber er, gode herrar, stanna något ögonblick! Jag kanske kan ha användning för er, om ni vill tjäna tjugo pengar.

Will Tjugo pengar? Det var ingen dålig summa! Du kan få din egen farsa mördad för den slanten, om du önskar ärva honom! Vi gör bara snygga jobb! Vi expedierar till på köpet alla vittnen!

Shakebag Ja, säg bara till om du vill fixa morsan samtidigt med alla dina syskon eller hela slakten!

Greene Sannerligen, ni ger intryck av att vara hederliga och pålitligheten själv! Vi ska nog komma överens med vinst för alla parter!

Will Fram med budet!

Greene Känner ni till Arden, ägare till Feversham?

Shakebag En dumdryg, självgod, uppblåst och besvärlig girigbuk.

Greene Han har snuvat mig på hela egendomen som tillhörde klostret Feversham, och det vill jag ha hämnd för och betalt för! Inget mindre kan nu tillfredsställa mig än knölens likvidering!

Shakebag Var är pengarna?

Greene Jag har dem här! (*sätter fram en penningpåse*) Jag önskar deponera dem i skurkens eget blod!

Will Du har nu redan deponerat dem i helvetet. Ro hit med dem, och det skall bli min sport att sticka ner den idioten när han står och pissar mot en vägg. Du kan betrakta honom lugnt som redan död.

Shakebag Var finns han?

Greene Han är här i London nu och bor på Aldgate Street.

Shakebag Han kan ej vara dödare när jag och Will fördömt hans själ i förväg till en evig död i helvetet. Han har satt sina rosor och är färdig.

Greene Tio pund är här i pungen. När han kolat av så får ni tjugo till.

Will Du får det till att kittla angenämt i mina fingrar. Vi förstår varandra. Ack, om blott man hade jobb av det här slaget året om! Det skulle vi förtjäna, ty vårt

hantverk är ju både hederligt och nyttigt – vi gör bara av med vedervärdiga omänskliga och fula idioter som blott jävlas med sin omvärld. Vid min själ, vårt yrke borde absolut legaliseras! Och jag skulle då bli exemplarisk ledare och pappa för det skråets organisation! Nu föreslår jag att vi döper jobbet och kontraktet i en kanna sekt! Vad sägs om det?

Shakebag Ej något avtal giltigt är förrän man supit till det.

Greene Låt mig bjuda.

Will Skål! Då är vi överens! Hit med en kanna sekt om inte två!

(De serveras och super till.)

Scen 2. Vid Ardens härbärke.

Michael Nu har jag minsann satt ihop ett brev som kan få vilken målarkonstnär som helst att blekna och krepas:

(läser sitt brev) "Ack, fröken Susanna, här går jag och suckar och trånar efter er som turturduvan efter sitt bo! Ge nu bara den där skabbiga målaren med sina giftiga färgpytsar på båten så att han försvinner ur våra liv, så ordnar sig allting sen. Tänk på er trogne Michael i stället, som drucken av er kärleks drägg skall klibba fast vid er med sin trofasthet liksom tjärplåstret till ryggen av en sadelbruten häst, detta som försäkring på att jag förblir er evinnerligt trogen, er tjänare Michael."

Arden (har kommit in med Franklin) Vad håller du på med, slyngel? Vet du inte att jag har bråttom till Kent?

Franklin Han tycks skriva kärleksbrev i stället för att sköta sina plikter.

Arden Låt mig se! *(rycker brevet från Michael)* Men det här är ju roligt! Målaren, drängen och kammarsnärtan! Ett triangeldrama! Sådant får du inte syssla med på arbetstid, din odåga! Förför vem du vill när du vill, men inte under arbetstid hos mig! Begrips?

Michael Ja, herrn. *(Greene, Will och Shakebag visar sig.)*

Arden Dessutom är hon Mosbies syster, en vanlig lortpiga! Kan du inte bättre? Hon har ingenting under kjolarna utom bara otukt och slemmig leverne. Hon ska ut ur mitt hus så fort jag kommer hem. Bättre kjoltyg kan du jaga, Michael, och utanför mitt hus!

Michael Ja, herrn.

Arden Nu går vi, men vi kommer strax tillbaka. Var färdig med hästarna då!

Michael Ja, herrn. *(de går)* Det bestämmer jag väl själv vilken jänta jag vill ha.

Greene Ni såg just Arden på väg med sin bästa vän Franklin. Den där är hans dräng.

Will Det blir en lätt match att mörda alla tre.

Greene Nej, mina herrar, inte så bråttom! Ta det lugnt! Rör inte tjänaren! Han är oskyldig. Vänta här lugnt tills Arden kommer tillbaka, så kan ni stilla och säkert förpassa honom då. Jag lämnar er så länge tills allt är undanstökat. *(går)*

Shakebag Om vi inte klarar detta är jag en bedragare.

Will Det blir en lätt match, det här, kompis! När han kommer sticker jag honom helt enkelt rätt igenom, och så dunstar vi genast och försvinner över floden.

Shakebag Missa bara inte, Svarte Will.

Will Hur skulle jag kunna missa med tjugo pengar till i sikte? Det är en praktisk omöjlighet!

en lärpojke (tittar ut genom fönstret ovanför dem) Det är sent. Det är bäst jag stänger fönstret innan folket kommer ut från St. Paul's. *(släpper ner fönstret, som träffar Will i huvudet.)*

Will Död och helvete åt alla förbannade djävlar, Shakebag! Vem fan försöker slå ihjäl mig?

Shakebag Det var nån som släppte ner fönstret.

Will Jag är nästan död! Här ligger jag med kluven skalle! Hur ska det nu gå med våra affärer?

Shakebag Klöv han skallen på dig, den ohyfsade fönstertittaren?

Will Jag är punkterad! Jag har fått skott under vattenlinjen! Det här klarar jag bara inte!

(Arden och Franklin kommer tillbaka med Michael.)

Arden Vad står på? Vem för ett sådant oväsen?

Franklin Säkert ett vanligt slagsmål bara, som ligister arrangerar för att kunna länsa kyrkobesökarens fickor, när de stannar upp och trängs vid bråket.

Arden Bara vanliga grovhuggare. Ja, då var det väl inget då. (går med Franklin)

Will Det här ska jag ha skadeersättning för!

läropojken (öppnar fönstret) Jag känner nog er sort! Ni står alltid här och länsar andras fickor! Packa er iväg bara!

Will Vad får jag för ersättning för min krossade skalle?

läropojken Du får ett kok stryk gratis och sedan gratis kost och logi i kurrån om du inte försvinner!

Shakebag Hårda bud.

Will Hårda fönster men lyckligtvis hårdare skallar. Ja, jag ska gå, men nästa gång jag får ett fönster i skallen slår jag sönder alla det husets rutor och tänder eld på hela huset! Jag varnar er, förbannade lössläppta fönsterhuliganer! (går med Shakebag)
Ack, Shakebag, det här ruinerar oss för tillfället. Min skalle gör väl ingenting, men det är rena katastrofen att Arden klarade sig undan.

Greene (kommer in) Jaså, där är ni, era misslyckade klåpare! Vad är det med er? Vågar ni inte göra det? Jag såg nyss Arden med sin vän, lika trind och självbelåten som en hel oplundrad säck av marcipan.

Shakebag Vi utsattes för sabotage.

Will Det är klart vi vågar göra det, men vi räknade inte med extra omkostnader. Det är ju livsfarligt att mörda den där karln. Vi måste nog ha tio pund till för att klara av oddsen. Se här på min bula! Varje droppe blod av mig är värd minst en fransk krona, och man gav mig tio pund blott för att stjäla bort en hund, och mera har vi inte fått för ett så avancerat mord som detta! Gör det själv, om ni vill ta den risken att bli av med huvudet!

Greene (till Shakebag) Vad hände?

Shakebag Han fick ett olyckligt slag från ovan av försynen just när Arden kom helt frivilligt för att bli expedierad.

Greene Olycksfall i arbetet?

Will Minst sagt! Min bula ökar specifika vikten på mitt huvud med det dubbla.

Shakebag Vi ska lyckas bättre nästa gång, och då ska vi ej stå i vägen för nedsläppta fönsterbomber.

Greene Otur, mina gossar! Men vårt avtal är bekräftat, och det måste genomföras. Det har jag ert ord på, som ni svurit heligt vid ert eget blod i helig sekt! Försök igen, en annan tid, en annan plats.

Will Men åsnan för att gå runt brunnen måste ha en morot. Ett varv har vi gått, och moroten har gått förlorad. Jag har brutit vilka eder förut i mitt liv som helst, ty ingenting är heligt, inte ens bekräftat heligt löfte genom sekt! Så egga oss, och bygg upp vår moral med mera pengar, och vi lovar er, att ingen har en sådan längtan efter att få sluta Ardens tragedi i äntligt blod som vi. Jag skall ej torka bort mitt eget blod,

som dryper längs min panna, förrän jag i handen har det döda hjärta som en gång var usle girigbuken Ardens.

Greene Ja, så ska det låta! Är du med oss, Shakebag?

Shakebag Man kan misslyckas en gång, men andra gången har man bättre chanser.

Greene Riktigt resonerat, Shakebag! Man lär sig att eliminera risker! Så låt oss bestämma nu i stället när och var vi skall utgjuta Ardens tjocka blod och dricka det...

(Michael kommer in.)

Här kommer hans betjänt, en stollig stalledräng. Det nötet är förälskad i den lilla systemen till fru Ardens älskare herr Mosbie, och han svurit Mosbie att ta livet av sin herre om han blott får Mosbies syster... Vi kan nog ha nytta av den idioten. – Michael, hej, vart skall du gå?

Michael Min herre har just avslutat sin middag, och jag skulle gå och bädda.

Greene Var åt han sin middag?

Michael Som han brukar här i London på "Den Vita Märren". Men goddag på er, herr Shakebag! Och är det ej Svarte Will? Men Herre Gud då så ni blöder! Vad har hänt?

Will Jag blöder bara näsblod, ser du väl. Det händer ju för jämnan vem som helst! Har du då aldrig förr sett blod? Man borde hänga dig för din förstulna näsvishet!

Michael Det var ej illa menat. Om ni är så stygg och utan orsak är det bäst jag går.

Greene Nej, stanna! Will är bara sur emedan han har fått ett larvigt hål i huvudet – det blir väl vem som helst för mindre. Michael, säg, du håller väl ordentligt av din herre?

Michael Ja, men varför frågar ni?

Greene Jag trodde att du kanske mera håller av hans fru.

Michael Det tror jag inte, men om så det vore, vad har ni med det att göra?

Shakebag Prata inte strunt, men kom till saken! Michael, jag har hört att du har någon käresta i Feversham.

Michael Än sen då? Om jag har fem stycken – vad har du med det att göra?

Will Shakebag, Greene, är ni då alldeles kompletta idioter? Kan ni inte sköta ett förhör förutan att blott trassla in er i krumbukter och så villa er totalt bort ifrån ämnet?

Michael Men vad är det frågan om?

Will Du älskar Mosbies syster, eller hur? Och du har lovat Mosbie att, för att få systemen, hjälpa hennes matmor med att röja undan den grobianen Arden, den behornade bastarden, eller hur?

Michael Jag har ej lovat något!

Will Du är känd som mer än bara feg, ju, du är erkänd som den fegaste i hela Kent. Hur kommer det sig då att du så heligt går och svär och lovar Mosbie att ta livet av din herre, din försörjare?

Michael Jag var förblindad av min kärlek! Ack, Susanna höll på att förföras av en simpel målarkluddare!

Shakebag Ja, det förklarar saken.

Will Tyst! Håll käften! Jag är chefen här och sköter ärendet! Nu är det så, min gode Michael, hästafisexpert och stalledrängskofösare och dynguppsamlare, att det är jag som fötts till att förpassa Arden härifrån till helvetet! Vi känner till din ed och din komplott med Mosbie, och vi kan avslöja allt för Arden, och då är det klippt för både dig och frun och Mosbie och din käresta, och vi får hand om Arden ensam! Fattar du?

Michael Jag hänger med, men fattar ej vart ni vill komma.

Will Du ska hjälpa oss! Det är ditt enda sätt att komma undan själv! Så säg oss nu: på vilket sätt, och var kan han bli mördad?

Shakebag Du har allt att vinna, Michael: Mosbies vänskap och hans syster som din fru.

Greene Och dessutom blir du belönad av din matmor, som skall ge dig högre lön och högre status.

Michael Så vart vill ni komma?

Will Fattar du så trögt? Du måste hjälpa oss! Ge tips och goda råd, bli själv ett lockbete för honom, locka honom till var vi kan expediera honom och metamorfera honom till ett formidabelt stinkande odugligt lik till glädje för oss alla som får överleva honom!

Michael Nå, jag ger mig och medgiver allt. Ja, jag har lovat att medverka till min herres död, fastän han alltid varit hygglig mot mig, och jag trodde nog att jag väl aldrig skulle kunna sköta saken ensam. Men om ni gör jobbet kan jag stå till tjänst.

Will (till Shakebag) Nu fattar han då äntligen.

Michael Kom till hans logement vid Aldersgate i kväll, och jag skall öppna porten för er. Gå sen upp för trappan, och hans rum är det till vänster. Där kan ni sen göra vad ni vill med honom, och jag själv behöver inte ens se på.

Shakebag Det verkar juste. Vad säger ni?

Will Var bara pålitlig och håll ditt löfte, Michael, så får allt ett lyckligt lönsamt slut.

Michael Jag lovar att i allt försöka göra vad jag kan och allt mitt bästa.

Will Det är bra. Du är förlorad annars.

Greene Gå nu! Vänta på oss när vi kommer sent i kväll.

Michael Ni är välkomna. (*går*)

Shakebag Då är allt i ordning.

Greene Ja, nu klaffar allt, och jag är lugnad.

Will Det behöver vi ett glas på. Jag blir alltid så förbannat törstig när man retar mig och jag blir vred.

Shakebag Och dessutom är du upphetsad.

Will Det gör knappast saken bättre.

Greene Kom! Till krogen! (*de går*)

Michael (ensam) Vad skall jag göra? Jag är rådvill, ensam vilse i ett mörker av passioners djävulskap med mänskors själar. Lammet går i vall på ängen fredligt betande, och jag har bjudit vargarna till gräsligt frosseri på ensamt värnlöst byte. Men vad kan jag göra? Jag är fast i mördarligans händer och kan endast hänga med i svängen eller offras själv på onskans altare. Ack, min herre, vad har du förbrutit för att göra dig så hatad av så många, ja, av alla utom av mig själv och din vän Franklin. Aldrig har jag lidit ont av dig, du har ej ändrat på min lön men regelbundet iakttagit den och gett mig gratifikationer. Men jag har ej annat val än hålla mina eder till min matmor och till Mosbie och till denna grymt perversa mördarliga och så föra svekfullt hycklande min egen herre och välgörare, förrådd av girighetens och passionens makter, till att slaktas utan att jag ens kan varna honom. Jag har bara att förtränga allt, bli hård och lyda blint det blinda våldets raseri. Ack, hur skall detta sluta?

Akt III scen 1. Vårdshuset Vita Märren.
Arden och Franklin sitter vid var sitt stop öl.

Franklin Sörj ej, min vän, din hustrus öde. Kvinnor är nu en gång sådana.

Arden Det vet jag väl, men det är inte hennes dårskap som jag sörjer över. Nej, jag sörjer bara över mig, mitt öde och att jag gick på den lätte. Ack, om hon åtminstone då kunde skämmas! Möjligen så kunde jag då känna misskund och försoning. Men hon är så rotfast i sin skamlöshet att hon betackar sig för mina varningar och ej ens är medveten om sin egen tragiska förnedring. Hela världen är åsyna vittnen till min hustrus ofattbara skam, som står i eldbokstäver skriven skarpt i hennes panna med det enda namnet 'Mosbie', som hon ensam inte ens kan se. Och vad jag än försöker för att få min älskade att vakna göder därmed endast hennes laster och uppmuntras hon därav till värre snedsteg. Ack, jag kan ej tänka på mitt eget fall och denna smälek utan att få röda ögon flödande av tårar!

Franklin Ack, min gode Arden, du är icke ensam, och det finns otaliga i samma sits som du med ännu värre bördor och med hustrur som betar sig ännu skamligare med än flera älskare! Hon måste ångra sig så småningom, och genom hennes ånger skall din sorg försvinna och om inte förr så genom hennes död. Hon gräver ju sin egen grav.

Arden Men jag kan inte längre bo hos henne! Ack, mitt eget hem har blivit mig förhatligt!

Franklin Stanna då i London. Du kan bo hos mig tills vidare.

Arden Men då får Mosbie fria händer och kan skryta från min tomma plats om sin totala skamlöshets bedrifter! Ack, vad jag än gör så blir situationen endast värre, och jag ser ej annan lösning på den än mitt eget miserabla slut! (*Michael kommer in.*)

Franklin Här kommer Michael. Ryck nu upp dig.

Arden Vad är klockan, gossen min?

Michael Hon är strax tio.

Arden Ingenting är trögare än tiden, och man tror man har all tid i världen, och så spränger hon iväg och springer långt ifrån en. Kom, min vän, det är på tiden att vi går till sängs. (*går med Michael*)

Franklin Jag kommer strax. Ni kan gå före.

Ack, vad elände att vara svartsjuk! Vilken ädel upphöjd monseigneur kan ej av svartsjukt grubbel reduceras till en ömklig löjlig och patetisk clown av enbart låg föraktlighet kvar av sitt hela väsen! Det är för erbarmligt, som om han själv lindade sig in ett blodsugande bläckfiskarmars trassel i självplågeri i stället för att arbeta för sin befrielse! Men sådan är väl kärlekens bedrövliga natur.

Michael (kommer tillbaka) Min herre frågar om ni inte kommer snart.

Franklin Jag kommer. Har han redan gått till sängs? (*går*)

Michael (kryper ihop i en soffa) Ja, och han ser helst att ni låter ljuset vara släckt.

(*för sig själv*) I mörkret brottas tvenne världar mot varandra: vettets tvång i maskopi med kärleks strävan mot mitt samvete och dess okontrollerbart ohejdbara oros ständiga accelererande. Skall jag då offra flickan och min kärlek och förråda hennes matmor för att rädda min försörjare, hans pengar och hans liv? Men tyngst i vågen ligger hopplöst Svarte Will, den vilde grymme skurken och hans hejduk Shakebag, lika samvetlös mördare och huliganer båda två, som aldrig visat nåd i sina blodiga affärsuppgörelser, som de har fräckheten att kalla vanligt hantverk. Dessa rövare har lovat mörda mig om jag förråder något om komplotten, och ju mer jag tänker på det, desto värre blir de, dessa båda skurkar, värst i hela Kent, och desto sämre kan jag sova. Jag kan se dem framför mig hur de lömskt smyger sig på mig i sömnen, dreglande av vrede och med knivar drypande av blod i sina munnar, hur de så tar strupgrepp på mig, morrar väsande som svultna ulvar: "Det är lika bra vi skickar honom genast till den andra sidan förrän han förråder oss!" För dem är jag en dödlig parentes, min död ett skämt att genast glömma och mitt liv en bagatell som snabbt

försvinner blodigt i det mörka vattnet för att spårlöst spolats ut i havet och där mumsas på av fiskar tills blott vita ben finns kvar som snabbt försvinner ner i sanden där i havets mörka avgrund.... Nej! Jag ser dem komma, och i deras rynkors grin ser jag blott allas våra gravar! Ack, de är i stånd att döda blott för eget nöjes skull! Jag står ej ut! Väck grannarna! Hjälp! Mördarna är här! De kommer! (*skriker och vaknar. Arden och Franklin kommer ner i nattmössor och med tända ljus.*)

Franklin Men vem skriker här så infernaliskt? Håller någon på att slakta någon eller skära av hans hals?

Arden Det är ju Michael. Han har bara drömt igen. Vad är det med dig, Michael? Du har lyckats sätta skräck i hela huset!

Michael Ack, min herre, jag blott drömde något hemskt igen! Jag drömde att hit kom två lejda mördare för att ta livet av mig! Jag beklagar att jag störde er!

Arden Du väckte bara hela huset. Säg, är porten här ordentligt stängd?

Michael Jag tror nog att jag stängde den.

Arden Det är nog bäst att jag går och ser efter. (*går*)

Franklin Har du ofta så ohyggliga mardrömmar?

Michael Nej, jag har dem bara då och då, men de har kommit oftare och blivit värre sista tiden.

Franklin Ta det bara lugnt. Det ordnar sig nog, ska du se.

Arden (kommer tillbaka) Jag tror ej mina ögon! Kan ni tänka er! Ej någonting var stängt! Här kunde komma mördare och tjuvar in igenom varje dörr och fönster! Det är ousäktligt! Michael, du är ansvarig för detta! Gör ej om det! Gå nu strax till sängs igen, och sov nu lugnt den här gången!

Michael Jag skall göra mitt bästa.

Franklin Det tror jag du lyckas med, nu när vi stängt omkring oss alla fönster och låst porten väl. Det kanske var din instinkt som har skyddat oss i det att vi blev medvetna om vilken fara som här faktiskt hotade.

Arden Godnatt, min pojke. Sov nu utan drömmar. (*går med Franklin*)

Michael (ensam) Utan att själv avse det har jag nu faktiskt lyckats rädda husbonds liv för en natt till och utan att förråda någon. Kanske att jag äntligen kan sova nu. (*slocknar med scenen.*)

Scen 2. Utanför.

Shakebag Härliga natt, som inbjuder till brott och de svartaste skumraskaffärer! I natt skall vi lyckas! Det känner jag på mig. Herr Greene, håll er undan nu, men kom tillbaka igen om en timme. Då skall vi ha skickat den luspudeln Arden från praktfull solvens till total likvidering.

Greene Jag hoppas ni lyckas den här gången, gossar, ty annars förlorar ni snart all er trovärdighet.

Will Är vi då ej kvalificerade skurkar? En olycka händer så lätt, och det skurksabotage som förstörde vår möjlighet senast var inte ens avsiktligt. Vi kan slå varje skurk i hela London ur brädet när vi bara kommer i gång!

Greene Mina vänner, jag har aldrig tvivlat på ert goda uppsåt. Nu lämnar jag er åt att fullgöra värvet och göra er värdiga hela belöningen. (*går*)

Will Fan, Shakebag, jag önskar saken var över! Det känns som blyklumpar i benen! Det är inget positivt varsel!

Shakebag Äsch, vi har ju bara att klubba den gubben ihjäl eller kväva och strypa den skälmen. Han kommer ju inte ens att göra motstånd. Han är ju en mjölpåse blott full av pengar.

Will Jag vet. Det är det som är felet. Vårt jobb är för enkelt. Det är ingen utmaning.

Shakebag Du låter nästan som om du höll på att bli frälst. Du är väl ändå inte en puritan? I så fall är det lika bra att vi går genast och lägger oss.

Will Du anklagar väl mig ändå inte för att vara feg?

Shakebag Nej, det är nog det sista jag gör.

Will Låt oss då inte tveka inför vårt upplyftande ärbara hantverk. Vi får icke svika vår heliga plikt!

Shakebag Nej, det är det jag menar.

Will Så rör då på påkarna! Hedern mest kräver att vi genomför detta hedersuppdrag.

Shakebag Ja, förvisso. Här är nu det hus vi ska hemsöka.

Will Om det är rätt så skall porten ha öppnats i förväg åt oss av vår polare Michael.

Shakebag (prövar porten) För fan! Den är låst!

Will Är det rätt hus?

Shakebag I London finns det ingen annan vit märr. Det är Michael som lurat oss, den lurendrejaren!

Will Då ska han ta mig fan få se på fan! Prova svärdet och klanka på klinkan. Då kanske han vaknar.

Shakebag (gör så) Han sitter där inne och skrattar åt oss. Jag är säker på saken.

Will Han har satt sin sista potatis! Den saken är klar! Om jag ej kapar armar och ben på den skälmen när vi ses härnäst lever ej Svarte Will längre upp till sitt rykte!

Shakebag Så lurar man inte två professionella experter i lönnmordets hantverk!

Will Man lurar ej hederliga yrkesmördare!

Shakebag Nej! Jag skall skära ut näsan på honom och stampa på den för hans feghets infama fasoner!

Will Vi måste berätta det här för herr Greene. Han blir ej lätt att tas med.

Shakebag Nej, verkligen inte. Ett sådant högförräderi kunde ju få en bonde att svära ihjäl sig av ilska!

Will Det finns här i närheten en annan krog. Där kan vi gå och sitta och vänta ut Arden och göra upp nya intriger med Greene.

Shakebag Och där kan vi då stärka oss även med lämpliga kannor och stop ej med öl och sekt endast men även med annat.

Will Ja, det är det nyttigaste vi kan göra för tillfället.

Scen 3. Ardens sovrums.

Arden (sover oroligt, vrids sig, vaknar med ett skri) Hu! (*ropar:*) Michael! Kom genast hit!

Michael (kommer in) Vad är det, herrn?

Arden Ta reda på när floden kommer så att vi kan ge oss av! Men städa först! Så ger vi oss iväg sedan snarast möjligt!

Michael Ja, herrn. (*går, stöter ihop med Franklin i dörren*)

Franklin Vad är det, Arden? Varför skrek du?

Arden Ack, jag hade en så gruvlig dröm!

Franklin Nu igen!

Arden Men den här gången var det annorlunda. Jag var vilse i skogen, och så fick jag se ett fångstnät för hjorten. Hur det nu var så somnade jag där vid nätet men

vaknade strax vid hornstötat, och då kommer en hemsk svartmuskig karl och säger till mig: "Men här har vi ju den vi söker! Nu är du fast, ditt nöt!" morrade han fram, och jag blev alldeles skräckslagen!

Franklin Bara en fånig dröm, Arden.

Arden Men jag har nu haft många sådana, och de förebådar alla samma sak!

Franklin Vad då?

Arden Det är det jag inte vet! Jag hoppas det inte är något farligt.

Franklin Det är det säkert inte då du vaknar varje gång. Vi reser ju strax tillbaka till Feversham nu. Där kan du ta det lugnt och vila från dina drömmar och hemska Londonupplevelser.

Arden Ja, just det! Det ska bli skönt!

Franklin Vila dig nu, så reser vi sedan. Och dröm inga fler vilda drömmar. (*går*)

Arden Nej, det är väl bäst att jag inte gör det. Men man vet aldrig. Bara inte drömmarna blir verklighet, för då är jag verkligen illa ute. (*lägger sig igen och försöker somna om*) Hååå jaja. (*gäspar*)

Scen 4. På krogen.

Greene Men hur kunde ni misslyckas igen?

Shakebag Det var den där lymmeln Michaels fel. Han låste fast porten för oss när han skulle ha låst upp den.

Will Jag ska både flå och skalpera honom levande!

Greene Det var säkert ett misstag.

Will Det tror fan det att det var ett förbannat misstag!

Shakebag Svär inte så förbannat. Michael gör nog så gott han kan.

Will Ja, han gör sitt allra bästa för att sinka oss!

Greene Han kanske glömde att låsa upp porten eller somnade ifrån det hela.

Will Om han ändå bara hade somnat på sin post! Men han låste fast i stället för att låsa upp! Det är oförlåtligt!

Greene Jag förstår att du är upprörd. (*Michael kommer in.*)

Will Håll dig redo med svärdet, Shakebag. Här är han.

Greene Avrätta honom inte genast. Låt oss höra först vad han har att säga till sitt försvar.

Shakebag Nå, din värdelösa sopprot, vad har du att säga?

Will Tala, men gör det snabbt och för sista gången!

Michael Mina herrar, jag är verkligen mycket ledsen, men jag gjorde faktiskt allt vad jag skulle.

Shakebag Din skurk! Porten var ju låst!

Michael Ack, min herre vaknade plötsligt av någon mardröm och blev rädd och skulle plötsligt kolla alla utgångar och fönster och leta efter skurkar under varje säng! Han fick nojan helt enkelt! Så han låste fast porten!

Shakebag Olycksfall i arbetet.

Will Igen.

Michael Men jag ska nu gå och höra när floden kommer, och då ska han och herr Franklin resa hem. Då kan ni passa på och vänta honom vid Rainhams äng. Det är ett bra ställe för sådant.

Greene För vad då?

Michael Lönnmord.

Will Bra, Michael. Vi träffas nästa gång på krogen "Hälsningen" där du får vara värd när vi smider våra nästa planer.

Greene Meddela din herre när det blir en lämplig flod så att dessa herrar i god tid kan komma före honom till Rainhams svarta äng.

Michael Det ordnar sig! Lita bara på mig!

Will Det är bra, Michael. Vi har litat på dig hittills, och det har bara gått åt helvete hela tiden med en pålitlighet som är anmärkningsvärd. Bara det går åt helvete för Arden till slut är vi alldeles nöjda, och det blir du också.

Michael Jag börjar gilla ert sällskap.

(de dricker varandra till.)

Scen 5.

Mosbie Människor är mig förhatliga då jag som grubblande enstöring föredrar mitt eget sällskap, men hur blev jag sådan? Jag ser endast skräck överallt; ser jag människoögon betrakta mig får jag den misstanken genast att de ser igenom mig och läser ut mitt privatliv och mina mest hemliga tankar. Min enda flykt bort från min själsliga ohälsa är genom spriten. Då slappnar jag av och blir lugnare och mera nöjd med mig själv och kan fortsätta med att planera och lömskt intrigera, som om jag ej vaknat ur mardrömmen men endast trivdes med den. Bättre var det förr då jag var fattig och medellös och hade endast det dagliga brödet att slåss för. Så fort jag fick guld och en omätlig rikedom inom mitt räckhåll sjönk jag ner i lasternas träsk där jag sprattlar och kämpar förgäves och bara blir surare medan ej något kan rubba vår kurs: Ardens död är beslutad och kan icke ändras på. Greene rensar åkern framför mig med plogen, och när han gjort arbetet måste han bli likviderad han också, ty annars lär han förorsaka bekymmer. Och Michael och målaren? De är ett mindre bekymmer. När vi rott hem spelet så kastar jag åt dem ett ben att som hundar få kivas och slåss om i evighet. Sen är det Alice, men hon är ju jag, och när vi blivit vigda så äger jag allt vad hon har. Men det är mycket troligt att jag sedan även en dag måste avverka henne.... Här kommer hon. *(Alice kommer in.)* Käraste Alice, hur är det?

Alice Ack, jag mår inte bra!

Mosbie Nej, det ser jag. Vad plågar dig då?

Alice Ack, min man, som jag levt med i så många år, vi har ändå haft lycka och kärlek tillsammans! Hur kan jag väl mörda min kärlek?

Mosbie Vad menar du?

Alice Blott vad jag säger. Ack, Mosbie, det är bäst att vi inte träffas mer. Vi borde aldrig ha träffats. Låt vår omoraliska kärlek förtvina, på det att det ej må bli värre och vi båda med tiden må bli en visa och utsatt för hån och förtal och ohyggliga skymfer....

Mosbie Du avser då alltså att dra dig tillbaka och backa ur spelet?

Alice Jag har åter blivit fru Arden, en dygdig och högst ärbar fru, ädelboren och min makes stolthet, till heder och ära för bygden....

Mosbie Men pengarna!

Alice Men du är bara en skraddare, och jag var stollig som lät mig förföras av dig.

Mosbie Du förföras av mig! Vem var det som förförde? Jag lät mig förhäxas av dig, och nu har jag offrat för dig min karriär och min lycka, jag kunde ha gift mig med en mycket bättre dam med mera pengar än du, för din skull har jag kastat bort alla de livsmöjligheter jag hade, och så säger du upp kontraktet, din slinka! Nu ser jag ditt innersta väsen! Gå till dina drängar och bola med dem, om du håller dig för alltför fin för att längre ha mig som din vän!

Alice Och du har aldrig älskat mig utan har endast sett pengarna bakom mig. Ta mig då för mina pengar! Jag ber dig om ursäkt och vill göra bot för mitt vankelmod. Allt vill jag offra för dig, om du bara är trogen och snäll.

Mosbie Skulle jag ta dig för dina pengar? Vad är det för dumheter? Ej kan väl tiggare umgås med adelsfolk? Inte för tusen pund kunde jag ens gå i skuggan av dig, ty jag är ju allenast en hantverkare.

Alice Vem din fader än var är du själv lika ädel som guld, ty det är du av ditt eget värde och ej av din börd. Vem jag är och vad jag är har därmed ej någon betydelse.

Mosbie Ack, hur ni kvinnor kan olja er väg in i karlarnas hjärtan! Jag har alltid älskat dig, *Alice*, men mest för din skönhet. Så låt oss nu ej mera tvista om ingenting, och kom ej med nya prövningar.

(Bradshaw kommer in.)

Alice Ge mig en kyss, så vet jag att du nu menar allvar.

(de kyssas)

Bradshaw Ähum!

Mosbie Det är någon här! Var försiktig! *(skiljer sig från henne)*

Alice Bradshaw! Vad nytt? Har ni lyckats med hela komplotten?

Bradshaw Jag har blott ett brev som jag här skulle lämna till er ifrån Greene. *(lämnar brevet.)*

Alice Det är bra, min vän. Gå ut i köket och ta något för er. *(Bradshaw går.)*

(läser) "Vi har misslyckats med komplotten i London, men vi ska försöka igen på återvägen och skall säkert lyckas. Vänliga hälsningar, Richard Greene."

Vad tror du om detta?

Mosbie Jag önskar att det vore fullbordat.

Alice Men det skall fullbordas, och då har vi glada dagar. Men fram till dess får vi gå varligt och oroligt fram genom livet tillsammans.

Mosbie Jag följer dig troget om så det bär hän in i döden.

(omfamnar henne)

Scen 6.

Shakebag Hej, Will, är allting i ordning? Fungerar din bössa, är krutet torrt nog, och slår flintan sin eld?

Will Vilka frågor! Din sopprot! Du kunde då fråga mig lika väl om jag har näsan i ansiktet kvar, om ej tungan har frusit och stelnat i käften, om jag slagit knut på mig själv eller om jag har tummen i röven! Är du någon sorts förhørsledare i någon domstol, din klåpare? Skall du ej fråga mig också hur många pistoler jag avlossat, hur många bössor jag haft, om jag blivit allergisk mot krutrök, om jag tål att höra en knall från ett bösskott, om jag blinkar till när jag skjuter, och kräva att jag under ed avger svaren, din knallhatt! Har du inga andra onödiga frågor att ställa? Vet du inte om att jag stulit fler bössor blott i denna trakt än vad du haft pistoler i handen?

Shakebag Du kunde ha norpat fler pungar med pengar i trängseln; men om vi ska skryta med stöldgoods så bleve mitt överskott större än hela din släkt och allt vad du är värd! Ni är giftiga kryp som har dolkar i tungorna men aldrig ärliga vapen i handen och är bara bra på att knivhugga offer i ryggen!

Will Nej, hör på den stinkpaddan hur han förhäver sin giftighet så att han snart svämmar över av uppblåsthet och exploderar i sumpgaser! Detta tål icke min

ära, herr Greene! Jag har ändå tjänat min konung och hederligt verkat som tapper soldat i Boulogne, och så skymfar han mig som om jag vore feg!

Shakebag Du började! Du är som den krukan Jack där i Feversham, som när han åkte på en vanlig propp och blev ruten i örat drog öronen till sig och svimmade och trodde han blivit skjuten!

Will Anklagar du mig för att tappa koncepterna och överdriva och tappa kontrollen?

Shakebag Det är ju vad du alltid gör!

Will Provocera mig inte! Jag är aldrig den som överreagerar!

Shakebag Din dåre! Inbilla kollegerna i mördarskrået det, som aldrig slåss utan att ta ett glas, medan du ensam gör det!

Will Vet hut! (*drar sitt svärd och börjar slåss. Shakebag försvarar sig.*)

Greene Mina gossar! Till saken!

Will Det är vad vi slåss om!

Shakebag Vi håller oss alltid till saken!

Greene Kyl av er och sansa er! Medan ni slåss kommer Arden, vårt villebråd, undan! (*skiljer dem åt*)

Shakebag Han började!

Will Och jag skall sluta! Vi spar det till ett bättre tillfälle. En dag skall vi göra upp!

Shakebag Och låt oss aldrig glömma det!

Will Må jag förr dö!

Greene Ta det lugnt nu och sköt era plikter! Han kommer precis när som helst, och då skall ni stå redo med bössorna! Jag kommer fram när jag hört era skott. Sedan skall det bli mig ett kärt nöje att likplundra boven! Men ve er om ni går och bommar!

Shakebag Han skall få tillräckligt med hagel i rumpan för att genast läcka ihjäl som ett säll!

Will Skryt du lagom! Vem skjuter väl bäst här? Av mig får han ollonet avslitet medan jag samtidigt prickar hans bröstvårtor!

Shakebag Du bara avfyrar vindpuffar!

Will Vill du, så tar vi upp svärden igen!

Greene Sakta, gossar! Ni får inte bråka i sanningens ögonblick! Allting beror av att ni inte missar ert tillfälle!

Will (till Shakebag) Håll dig i skinnet, din käringfis!

Shakebag Du gör då ej vårt jobb lättare. Lita på oss, master Greene. Om herr Arden passerar här skall vi nog skjuta ihjäl honom så att han får känna på att han lever!

Will Din stolle, vi är ju här till för att det är det sista han skall kunna göra när vi blivit färdiga med honom!

Greene Tig nu! Håll käften och sikta och sköt era jobb! De är redan på väg! (*försvinner*)

Shakebag Håll käften!

Will Ska du säga! Håll snattran själv innan jag täpper till dig!

Shakebag Här kommer de! Tyst! (*de siktar*)

(*Arden, Franklin och Michael kommer.*)

Michael Mina herrar, jag är väldigt ledsen, men min häst är halt. Jag är nog illa tvungen att vända tillbaka till Rochester.

Arden Gör som du vill. Vi är vuxna och klarar oss nog utan dig. Men försök hinna upp oss igen förrän vi hinner fram till den kusliga Rainhams äng. Har vi tur hinner vi dit före mörkret, men vi når nog ej fram till Feversham förrän till natten.

Michael (för sig själv) Det vet jag nog, att aldrig du skall passera den ängen. Det är bara därför, för att sippa se hur du mördas, som jag sårat hästen i foten. (*går*)

Franklin (*stannar upp*) Ack, jag kan ej fortsätta längre.

Arden Vad är det? Men hur står det till, min vän Franklin?

Franklin Jag vet inte själv. Detta har aldrig hänt mig förut. Plötsligt känner jag mig väldigt konstig. Jag kan inte andas, jag är yr i skallen och ansätts av fruktansvärd svindel.... (*vacklar*)

Arden Seså, min vän, låt mig få stödja dig. Om vi tar det litet lugnare viker nog säkert besvären. Jag ofta har känt mig på det sättet själv. Det är troligen något du ätit, men även kan det vara dammet. Men fortsatt för all del nu din mordhistoria. Den gör resan lättare och även kortare.

Franklin Ja, den där frun åkte fast för sin otrohet hur mycket hon än blånekade kallt med den fräckaste oförskämdhet. Men jag är mycket ledsen, det här tar emot, jag får håll, jag förstår inte vad det går åt mig.

Arden Vi är nästan framme nu vid Rainhams äng. Om du blott kunde fortsätta lite till och så avsluta din rafflande verklighetsskildring....

Franklin Det var just vid Rainhams äng som det ohyggliga inträffade....

Shakebag Bara ett litet stycke till, och vi har båda på kornet!

Will Håll käften! Vi får varken höras och allra minst synas! Här gäller det att bara smyga och tiga!

Shakebag Jag smyger ju som själva ormen!

Will Ja, ja, men håll käften och tig också! Annars blir vi blåsta och inte han!

Shakebag Håll dig stilla!

Franklin Jag måste få stanna och flämta. Jag klarar ej resandet längre. Det går inte längre. (*stannar och pustar*)

Arden Jag trodde att du hade långt bättre kondis än jag.

Franklin Ja, det trodde jag också. Jag förstår inte vad det går åt mig.

Lord Cheiny (*kommer in med följe*) Det mörknar. Vi måste med nödvändighet skynda på innan ovädret kommer.

Will Å nej! Detta fattades bara! En lord!

Shakebag Håll dig stilla! Vi kan ännu knäppa dem!

Will Ja, och så knäpper vi fel person, medan vår man slipper undan igen, och så åker vi fast för fel mord, din genialiska knäppskalle!

Shakebag Tyst!

Cheiny Men vem finner vi här? Det är Arden! Det var då för lyckligt! Er har jag sökt i fjorton dagar! Det var alltför länge sen jag såg er hemma hos mig på besök!

Arden Jag står alltid till er höghets tjänst.

Cheiny Har ni rest utan följe från London?

Arden Min dräng fick problem med sin häst och var tvungen att vända tillbaka till Rochester. Men min vän här, gode Franklin, har hållit mig sällskap, men så fick han plötsligt problem med sin hälsa, just mitt i en magstark historia om otrohet och annat rafflande fanstyg. Han fick både yrsel och andtäppa och illamående.

Cheiny (*till Franklin*) Ni hör väl till lord protektorns bekantskap?

Franklin Ja, jag brukar resa med honom.

Cheiny Slå följe med mig, vet jag! Kom hem till mig, vila upp er till morgonen, och res sen vidare i bättre hälsa i morgon! Är det ej förnuftigt?

Arden Vad säger du, Franklin?

Franklin Det låter onekligen mycket förnuftigt.

Will För helvete!

Franklin (*lystrar*) Vad var det?

Arden Bara en groda som kväkte.

Cheiny Här finns alltid giftiga paddor som för mycket oväsen med sina kväkanden.

Franklin Låt oss bege oss ifrån det här stället nu genast!
Shakebag De kommer! Lägga ner bössan genast! De ser oss!
Will Din kväkare! Nu har du sumpat vår chans! (*De smusslar snabbt undan sina vapen.*)
Cheiny Men vem finner vi här? Svarte Will! Står du här och tror att du kan stjäla ur folks fickor ute i träsket? Du brukar ju stå bland folkhopar i London!
Will Ack, vi är på resande fot liksom ni.
Cheiny Är ni det? Men då hoppas jag i motsatt riktning. Du blir, sanna mina ord, hängd en dag, Svarte Will.
Will Det hoppas jag att jag slipper. Jag ber ju för er varje dag, ers nåd, att ni åtminstone som vettig hedersman må skydda mig mot banditer och skojare!
Cheiny Du har nog aldrig i hela ditt liv sagt den kortaste bön. Men ge luffarna var sin dusör, så att de må slå in på bättre vägar. Ty det ska du veta, din skojare Will, att om du åker fast en dag om det så är för en endaste penny, så kan inget rädda dig från att direkt hamna upphängd i galgen. Kom med oss, herr Arden. En tre-fyra mil kan vi färdas tillsammans.
(Alla beger sig förbi Will och Shakebag, som ödmjukt står med mössorna i handen.)
Will (när de är borta) Må djävulen ta er inom fyra mil, ert förbålda patraske! Där stod vi redo med våra bössor och hade de kapitalisterna färdigt på kornet, och så klampar lorden själv in och förstör hela tillställningen! Det är skamlöst! Så får man ej göra, och allra minst om man är lord!
Shakebag Det är Ardens fel. Han är förföljd av sin tur. Det är rentav förskräckligt hur han kommer orättvist undan sitt öde!
Will Det är mycket mer än förskräckligt! Det är oanständigt!
Greene Nå, mina gossar! Hur gick det? Är fähunden fälld?
Shakebag Han har klarat sig och är på väg nu till Feversham, den infernaliske skurken!
Greene Vad! Har ni då bommat igen?
Shakebag Det var inte vårt fel. Det var den där lord Cheiny som plötsligt kom travande fram mitt i vägen för oss!
Will Det var snarast ett underverk men av fel sort.
Greene Jag förstår. Så vår usling kom undan igen.
Will Han är nu under lordens beskydd och är bjuden till honom på Shurland.
Greene Då är det förkyllt för den här gången.
Will Men vi ska sätta en kula i skrevet och magen och naveln på honom i morgon, när han färdas vidare hemåt från Shurland!
Greene Det hoppas jag verkligen! Så ska det låta!
Shakebag Vi är icke sådana skurkar som ger oss!
Greene Ja, det är nog bäst att ni avklarar saken, för fru Alice Arden lär inte bli glad när hon hör om ert misslyckande.
Will Det var inte vårt fel! Det var lordens!
Greene Ja, ja, jag vet. Ni hade otur. Och den ärkerövaren Arden är nästan som övernaturligt besatt av en tur som han ej ens är medveten om.
Shakebag Vi ska nog klara biffen!
Will Herr Arden är uträknad redan och har ingen chans.
Shakebag Oddsen mot honom blir bara tyngre för var gång han klarar sig.
Greene Jag tror fru Arden tror att ni är feiga och ej vågar göra det.
Will Låt henne tro vad hon vill. När hon sedan får se sin man oigenkännligt ihjälmassakrerad med kulhål igenom sig som i ett tråg blir hon nog imponerad tillräckligt och omvänder sig.

Greene Jag tror att ni bör överlägga med henne.
Will Då gör vi det!
Shakebag Vi söker upp henne genast i morgon!
Greene Det lönar sig nog, mina herrar. Vi har ju blott den bästa vilja i världen och mera därtill, alla tre, för att hjälpa vår fru, eller hur, mina vänner?
Shakebag Förvisso!
Will Om vi äger något, så är det beslutsamhet och god moral!
Greene Ja, så talar en god veteran. Låt oss genast begynna planeringen och sedan inviga vår arbetsgiverska i allt vad vi har tänkt ut. (*de gå*)

Akt IV scen 1. Hemma hos Ardens.

Arden Det är dags att gå, Franklin. Lord Cheiny väntar oss.
Alice Men du har knappt vilat upp dig, min käraste, efter din gräsliga resa! Ack, stanna hos mig!
Arden Men vi kan inte låta en lord gå och vänta!
Alice Du har alltid svepskäl. Knappt kommer du hem, och så längtar du genast iväg igen, som det tycks bara för att komma bort ifrån mig.
Franklin Men kan inte fru Alice få vara med oss? Lorden har säkert inget emot hennes charmfulla sällskap.
Arden Förstås, Alice, följer du med oss! Du kommer att pigga upp lorden, han blir bara glad, och allt vad vi behöver är en sadlad häst.
Alice Nej tack, lorder är inte för mig, och vem skall i min frånvaro sköta om hemmet och gården? Det är bäst jag stannar.
Arden Hur nyckfull hon är! Kära, din falska blygsamhet lurar ej mig. Ha ej fördomar mot stackars lorden! Han bits inte!
Alice Nej, jag vill stanna. Jag vet nog min plats.
Arden Hon är hopplös. Min allra käraste, vad du än må ha för uppfattningar, så förblir jag ändå alltid trogen dig i vått och torrt och med hela min kärlek.
Alice Bevisa det med att strax komma tillbaka.
Arden Jag är åter hemma förrän mörkret faller till kvällen, om jag blott får leva. Vi ses till supén. Ha min middag beredd när jag kommer. Farväl. (*pussar henne farväl. Hon går.*)
Franklin Kom nu, Michael. Hästarna väntar.
Michael Men jag är ej färdig. Jag tappade just min oskattbara börs när jag sadlade hästen åt frun som hon ej ville ha. Det var trettiosex skillingar i.
Franklin Kom då, Arden, så rider vi före. Vår dräng hinner säkert i kapp oss.
Arden Som vanligt. Men söla ej, Michael, men skynda dig att komma efter oss.
Michael Givetvis. (*Arden och Franklin går.*) Skönt att ej vara med er, ty framför er har ni Svarte Will och hans Shakebag till kompis, som gömmer sig för er i gräset var ni allra minst anar någonting sådant. Er resa blir längre med dem som vägvisare än ni kan ana, ty ni kommer denna gång säkert ej mera tillbaka. (*Målaren kommer.*) Men vem kommer här? Är det målaren, som tror att han kan få kyska Susanna?
Clarke Hur är det, vän Michael? Och hur mår min sköna och resten av hela familjen?
Michael Vem menar du?
Clarke Sköna Susanna förstås!
Michael Har hon blivit din sköna nu också?
Clarke Ja. Hur mår hon och hela klanen?
Michael De mår alla bra utom just den du talade om.

Clarke Är hon sjuk?
Michael Ja, det är hon.
Clarke Vad är det med henne?
Michael Hon är i sin bädd.
Clarke Är hon rädd?
Michael Ja, för dig. Därför har hon hög feber.
Clarke Hur kan man få feber av rädsla?
Michael Hon fruktar för lösryckta mördare som går och smyger i gräset.
Clarke Du driver med mig, gode Michael. Du bara vill ha henne själv.
Michael Men som anställd i huset är det på mitt ansvar att skydda den flickan mot näsvisa närgångna målare.
Clarke Jaså? Men hon bör ej skyddas mot sluskiga drängar som du?
Michael Det är du som är snuskig! Du kladdar ju ner henne bara!
Clarke Du vill visst ha bråk. Säg blott när och var och jag är redo.
Michael Vad fäktar du med? Är det fransiga penslar?
Clarke Vet hut, här och nu, oförskämde betjänt! (*slår till honom*)

(*Mosbie, Greene och Alice kommer in*)

Alice (*sätter händerna i sidan*) Var det därför du dröjde dig kvar, Michael, för att ha slagsmål med Clarke om en flicka? När så mycket nu står på spel! Clarke, har ni skaffat fram vad ni lovat?

Clarke Ja, jag har det här. Men försök inte röra det! Den som det vidrör är dödens.

Alice Bra. Jag skall ha det som försäkring för min makes död om allt annat misslyckas. Vad har han att göra med vad jag gör hemma privat? Han är bara en åsna med horn. "Det är under min värdighet att du här hemma tar in andra män än mig själv!" Jo, jag tackar! Hans ära är bara en hängande pung, som han snålar med. "Min ära kräver av mig att jag lämnar dig!" Lämna mig då! Lämna livet för döden och lämna mig att leva mitt eget liv! Självtänkan kan han dra åt helvete. Du endast, Mosbie, kan ge mig den kärlek som kan ge mig livet tillbaka. Så länge vi lever skall vi bara älska varandra, vi två, och för evigt.

Mosbie Naturligtvis, men kärlek kräver som grund även trohet, ty annars så måste den falla i bitar som hus utan murbruk.

Alice Skall jag icke vara dig trogen? Vad tror du om mig, Mosbie?

Mosbie Börja nu inte igen! Vi har ännu det svåraste steget framför oss som vi måste ta förrän vi kan på allvar gå in för varandra.

Greene Ja, ja, Mosbie, hängla kan ni göra sedan. Nu gäller det livet och planen. I gräset har Shakebag och Svarte Will gömt sig för att i smyg lura på Arden och äntligen avsluta sin ädla uppgift.

Alice Vad är det för dårar ni anställt egentligen? De verkar allra minst ens kunna göra en fluga för när.

Greene De är Kents allra professionellaste brottslingar. Kan man ej lita på dem kan man inte ens lita på kungen.

Mosbie Om det här i landet finns någon man inte kan lita på så är det kungen.

Greene Ja, det är en annan sak, och det är just vad jag menar. Man kan inte lita på kungen, men Shakebag och Svarte Will, dem kan man lita på!

Alice Jo, det har de konsekvent visat hittills.

Greene De har inte hoppat av jobbet.

Alice Och ej har de utfört det heller. De har bara tagit betalt.

Greene Vad begär du? Om man ej betalar dem gör de ej jobbet.

Alice De gör inte jobbet fastän man betalar dem, och de vill bara ha mera betalt.

Greene Ett mord är det svåraste av alla jobb!

Alice Om man ej gör det själv.
Greene Men det var ju precis vad ni ej ville göra! Där började komplikationen!
Mosbie Låt oss gå till grabbarna nu som har gömt sig i gräset och smyger på skurkarna och se om de kanske utfört vad de har betalt för.
Michael Vad har de betalat för?
Clarke Ingenting, dumsnut!
Michael Hur kan de väl då göra jobbet?
Alice Det är det jag menar!
Greene Stå ej där och tramsa och jamsa! Nu går vi och ser om de lyckats.
(de går)

Scen 2. Vid färjestället.

Arden (kommer in med Franklin) Hallå, färjkarl! Fy, vilken tjocka! Var håller de hus?
färjkarlen Vad står ni här och gormar för! Jag är ju här!
Arden Ja, men säg det då!
färjkarlen Det är ju precis vad jag säger!
Franklin Förlåt oss, färjkarl, men här är så vansinnigt dimmigt! Man ser ingenting!
färjkarlen Ja, det blir svårt att hitta rätt väg över floden.
Arden Vi kan inte vänta.
Franklin Vad tänker du om den betänkliga dimman, min gode expert?
färjkarlen Jo, jag tänker att den nog är tjock.
Arden Det kan vi själva se att den är, viktigpetter.
färjkarlen Nej, det är just vad ingen riktigt kan se, för den är alltför tjock.
Franklin Kan vi fara i den eller inte?
färjkarlen Det får vi nog se.
Arden Du har alltså ögon att se genom dimman?
färjkarlen Man kan inte se genom den, för den är alltför tjock. Det kan ni ju se själva.
Arden Men du sade just att du nog kunde se hur det förhöll sig!
färjkarlen Nej, jag sade, att det får vi se.
Arden Ja, det är ju precis vad jag sade!
färjkarlen Jag håller mig bara till vad jag har sagt.
Arden Ja, det är bäst för dig det!
Franklin Vi kommer på detta sätt alls ingen vart. Vi förtror oss åt dig, färjkarl. Våra liv är nu på ditt ansvar i dina händer. Vi litar på dig.
färjkarlen Kom då med, så vi kommer iväg någon gång.
Arden Varför sade du det inte genast?
färjkarlen Ni hindrade mig med att ifrågasätta allt vad jag än sade.
Franklin Det var inte meningen. Kom nu! *(de försvinner. Will och Shakebag kommer smygande in från olika håll.)*
Shakebag Hallå, Will! Var är du?
Will Vi har kommit båda till helvetet, för här är ju bara rök! Kan du se något alls genom dessa okristliga dunster?
Shakebag Det är bäst vi talar så att vi åtminstone håller kontakt genom hörseln. Här snubblar jag bara och ligger i diket snart om mina fötter ej ser bättre än mina ögon.
Will Jag har aldrig sett bättre väder för att ränna bort med en annan mans hustru. I det här vädret är alla människor helt vilseförda.
Shakebag Här kan man på allvar så effektivt nu leka ren kurragömma att man aldrig mera kan hitta sig själv. Men vad var det för hästar på avstånd? Säg, hörde du dem?

Will Ja, visst hörde jag dem.
 Shakebag Har vi missat vårt mål nu igen?
 Will Jag kan våga mitt liv mot ditt att det var Arden och hans trinda sällskap. I så fall har vi åter bommat dem fullkomligt.
 Shakebag Jag tycker nästan det här börjar bli lite tjatigt.
 Will Det är inte vårt fel. Den här gången lägrades Arden av dimma, som när någon gud förde bort Ganymedes i skydd av en rök eller gas som han släppte.
 Shakebag Du menar att gudarna kan släppa väder?
 Will Vem kan inte det?
 Shakebag Men en gud!
 Will Ta det lugnt. Detta var bara Arden. Och lugna dig. De vandrar i samma tjocka som vi. De är inte till häst, ty ej hästar kan hitta i dimman ens. De går bredvid lika blinda som vi och går ner sig i diken och kärr liksom vi.
 Shakebag (*faller i ett dike*) Hjälp! Jag drunknar!
 Will Det är det jag menar. Här är ingen säker och inte ens Arden.
 färjkarlen (*in*) Vem ropar på hjälp?
 Will Här finns ingen förutom du själv, gamle okände gast som här spökar för oss genom dimmornas töcken.
 färjkarlen Jag kom för att hjälpa den som gav ett nödrop. Men här ligger en stackars karl i ett dike!
 Will Det är bara Shakebag. Han vinglade till och gick fel.
 färjkarlen Stackars karl! Skyll dig själv som här går utan förare utanför landsvägen! Är ni berusade? (*hjälp upp Shakebag*)
 Will Nej, inte alls. Vi är bara på jakt.
 färjkarlen Efter änder?
 Will Nej, efter ett sällskap som red före oss. Du har ej råkat färja ett par resenärer idag över floden?
 färjkarlen Nej, bara två herrar som skulle på middag hos gamle lord Cheiny.
 Will Vad var det jag sa, Shakebag? Nu har vi skakat dem av oss igen!
 färjkarlen Kan jag lämna ett meddelande till dem när de återvänder?
 Will Nej, bara försvinn, du.
 färjkarlen Säg, har ni väl någonsin sett sådan dimma?
 Shakebag Vem kan väl alls se genom en sådan dimma?
 färjkarlen Det är det jag menar.
 Shakebag Men ni sade motsatsen.
 färjkarlen Gjorde jag?
 Shakebag Ja, det var just vad du gjorde.
 färjkarlen Ej alls, för jag frågade bara.
 Shakebag Men det var en ledande fråga.
 färjkarlen Det går ej att leda en själ i den här tjocka dimman.
 Will Den lede kan leda vem fan han vill även i dimma, och du ledde över två gubbar. De klarade sig, ty de vägledes här av den lede.
 färjkarlen Jag börjar att ledas vid er.
 Will Vem tror du du kan leda vid näsan?
 färjkarlen (*till Shakebag*) Vem är han?
 Shakebag Det är Svarte Will.
 färjkarlen Jag hoppas en dag att få se honom hängd, vare sig han det vill eller inte, så vill som han är. (*går*)
 Will Det är Karon själv, tror jag. Han färjar de döda, men dödsdömda själar som Arden och hans ödesbroder blott gör han tvärtom med och räddar han livet på.

Shakebag Jag börjar tröttna på att gå och smyga i dimmorna här för att blott tappa spåret på skurkarna som alltid klarar sig.

Will Tyst! Jag hör röster!

(Greene, Mosbie och Alice kommer in samt Michael.)

Mosbie Här är ni ju, Shakebag och Svarte Will! Vad gör ni här? Har ni äntligen fullbordat uppdraget framgångsrikt?

Will Vad tror ni vi går och gör här i dimman egentligen? Kan ni ej se att var mänska är tvingad till blindhet i dimman?

Michael Vi ser inget alls.

Will Ja, det är det jag menar! Hur kan vi väl avliva folk här när alla är blinda? Vi går bara ner oss i plurret och faller i diken och hemsöks av färjkarlar från andra sidan!

Mosbie Men ni måste ändå ha hört när de red här förbi.

Shakebag Vad hjälper det att man hör när man inte kan se?

Greene Ni har alltså misslyckats igen?

Will Ta det lugnt, ädle herrar. De kommer förbi en gång till när de färdas tillbaka.

Shakebag Och då kanske dimman är borta.

Will Ja, kanske.

Shakebag Förbanne mig om jag väl någonsin har haft så mycket besvär för ett enkelt mords skull!

Mosbie Du ser ut som om du klivit rakt upp ur träsket.

Will Det gjorde han också. Han ramlade ner först. Ett dike som plötsligt dök upp blev hans fall.

Michael Hur kan ett dike dyka upp? Ligger det inte konstant under markytan?

Will Om diken ej dyker upp dyker man ner i diken ändå. Det är därför som diken finns till, så att man skall ta vägen nänstans ifrån vägen, ifall någonting dyker upp.

Alice Ni har lidit alldeles tillräckligt. Här har ni en slant till en brasa med middag och något att dricka till som ni kan få där på krogen i Feversham. *(ger en slant till Will.)*

Greene Det sköter jag om. De här båda sällarna är under mig.

Will Kära frun, min kumpan och jag tackar och bockar för välviljan. Denna dusör kommer väl till pass en annan gång när vi kör fast i dimman och ej kommer åt våra mål ens med draghjälp. *(Greene, Will och Shakebag går.)*

Mosbie De skälmarna kommer ej nånsin ur fläckan. De kommer att fortsätta misslyckas så länge vi håller på och betalar dem. Vi borde lägga ner hela projektet.

Alice Men hör på min nya idé och förslag! När min make nu kommer tillbaka med Franklin, så möter vi dem här på vägen helt fräckt arm i arm, så att gubben min tvingas att stanna och gräla. Och mitt under grälet så kallar vi på våra gossar, som då likviderar dem genast. Vad sägs om den planen?

Mosbie Förträfflig! En sådan intrig och ett så präktigt anslag gör att du förtjänar en kyss. *(kysser henne)*

Scen 3.

Dick Reede och en sjöman kommer in.

sjöman Nej, tro mig, Reede, det är ingen idé. Han har för rymligt samvete, han är för snål, han har inga skrupler när det gäller pengar. Han ger aldrig bort något om han inte är säker på att få dubbelt tillbaka.

Reede Jag har hört att han är på väg hem från Shurland. Alltså väntar jag på honom här, ty hemma hos honom blir jag aldrig insläppt och får jag säkert aldrig

något. Min enda chans är här, och snäser han av mig här som hemma får vi se hur någon min förbannelse kan verka.

sjöman Du har ingen chans.

Reede Inte han heller mot sitt öde om han framhärdar.

sjöman Du verkar säker på din vidskepliga makt.

Reede Jag vet vad det handlar om.

sjöman Lycka till.

(Franklin, Arden och Michael kommer in.)

Reede Här kommer han, precis lämpligt!

Herr Arden, jag går snart till sjöss, men jag ville först tala med er om den jordlott ni tog från mig med orätt. Fastän den är obetydlig och ger en futtig ränta kan den betyda livet för min hustru och mina barn. Jag ber er därför att ge den tillbaka.

Arden Har du hört en sådan fräckhet, Franklin? Där står den slusken och begär av mig att jag ska ge honom gratis en jordplätt som jag har betalat dyra pengar för! Du din slyngel, om du inte slutar med att gå land och rike runt och sprida ont förtal om mig har du satt din sista potatis! Jag ska bura in dig för förtal där varken sol eller måne skiner på ett år för ditt lömska dagdriveri! Jag tål inte dina fula fasoner längre!

Reede Ni gör mig orätt först och hotar sedan! Då trotsar jag er, Arden! Gör ert värsta! Jag ber vår Gud att straffa er och hela er familj, ert hus och folk och få! Må denna jordbit, som ni tagit från mig genom fiffel, och jag talar dessa ord med dödens ångest i mitt sinne, bli er till fördärv och undergång! Må ni där smädas av er bäste vän och bli till spott och spe för världen, må allt där för er slå fel vad ni än företar er, och må ni i vanvett där få ljuta döden på ovärdigaste sätt!

Arden Vem gitter höra på så usla dårar?

Franklin Fy, din usla dräng, att tala så! Vet du ej om att illa menade förbannelser blott drabbar den som först frammanar dem?

Reede Så låt dem drabba mig! Jag är ej rädd! Om så jag råkar ut för dödlig storm på havet så skall jag allenast i min dödsstund icke bedja för mitt eget liv men blott för att förbannelsen må lika fullt hemsöka hela Ardens hus och särskilt honom själv! Och innan jag far hemifrån så skall jag lära hustrun min att alltid minnas och upprepa min förbannelse av er! Jag lämnar er, men min förbannelse blir kvar! Kom, kompis. Låt oss lämna denna skurk allena åt sina hyenor. *(går med sjömannen)*

Arden Det är den värsta smädaren i landet, och han har valt ut mig särskilt som objekt för sitt förryckta meningslösa hat. Men vad han säger saknar helt betydelse. Jag ber dig, Franklin, tro mig när jag säger att jag är helt utan skuld.

Franklin Det är vi alla.

Arden Kanske att vi nu när vi sänt hästarna i förväg möts av hustrun min, då hon av hästarna förstår vi är på väg, ty den försonlighet hon visar nu är motsatsen till hennes forna lynne, som om hon nu blivit kär i mig på nytt, som om hon var en dygdig helig flicka.

Franklin Om förändringen är äkta är den underbar och god. Men var försiktig, när du talar om lord Cheiny. Väck ej hennes avundsjuka med att låta henne veta hur förbindlig lorden var och vilken trevlig fest han bjöd på. Helst så hade hon följt med. Det vet jag.

Arden Låt oss skynda, Franklin. Kanske vi kan överraska henne när hon står i köket mitt i stöket, ty jag vet att hon nu reder till vår middag och gör allt för oss för att vi skall få en behaglig afton.

Franklin När en kvinna är på gott humör så är hon den förträffligaste varelsen på jorden.

(Alice kommer in med Mosbie.)

Arden Men vem kommer där? Din slyna, kommer du här arm i arm med den där skurken Mosbie? Skilj er genast åt! Hur kan du med en sådan fräckhet!

Alice Han begär att vi skall skilja på oss. Låt oss göra det då med en kyss.

Arden Din lömska menedare, Mosbie, kreatur, skamlösa hundar, ni är ju som djur!

Mosbie Om vi är djur så är vi utan horn, ty hornen tillhör er.

Franklin Det går för långt. Jag vädrar någon fara. Arden, låt oss dra oss ur.

Arden Det kan jag inte göra. Jag är gift med henne. Är jag ej en äkta man? Jag får ej vara feg i detta avgörande ögonblick! Din fähund Mosbie! Låt oss göra upp en gång för alla!

(angriper Mosbie. Will och Shakebag uppenbarar sig.)

Alice Hjälp! Här kommer mera mördare! De vill ta livet av min man!

Shakebag Vad? Vem vågar angripa herr Mosbie? *(angriper Arden)*

Mosbie (sårad) Alice, detta har jag er att tacka för!

Shakebag (sårad av Arden) Hjälp till här, Will! Han mördar mig!

Will Vad är det för patrask man har att göra med! Din eländiga klåpare!

(drar Shakebag ur striden och försvinner med honom, liksom Mosbie åt andra hållet.)

Alice Ack, min man, vad har du nu ställt till med! Här gick vi mot dig hjärtligt för att möta dig och välkomna dig hem, och så blir du besatt igen av blind och rasande svartsjuka och går lös med våld mot den som var din bästa vän, allt för en kyss, ett famntag, blott en vänskaps lek, för att se om du hade tålamod! Allt var mitt eget fel, ty jag var den som uppfann skämtet.

Franklin Vilket skämt! Det hade kunnat sluta illa.

Alice Såg du ej hur vänligt vi som generösa solar log mot dig då han bjöd mig sin arm och jag blott kysste honom på hans kind? Har jag ej uppträtt kärleksfullt och ömt mot dig den sista tiden? Hörde du ej hur förskräckt jag ropade i nöd: "Hjälp! Mördare! Här mördar de min man!" För din skull endast ropade jag högt på hjälp! Ditt öga var förvridet av förryckta fördomar, och jag vill aldrig se den mannen mer! Jag var en fjolla som alls trodde på den låga typen! Jag vill vara din slavinna nu och alltid, ej din hustru endast men en ödmjuk tjänarinna, bara för att ömt behaga dig. Att jag är glad ibland misstolkar du till att jag verkar vara lätt på foten, om jag verkar sorgsen klagas du på att jag verkar vara depressiv, och om jag pyntar mig och gör mig fin så kallar du mig en kokett. Så går jag enkelt klädd för att behaga dig och kallas därför vårdslös. Alltid är jag blott din stackars fru, som du ej anar hur du plågar med din nyckfullhet och dina griller.

Arden Är det sant på hedersord att du och Mosbie ej av elakt uppsåt uppträdde så illa?

Alice Jag tar himlen själv till vittne på vår oskuld.

Arden Då uppriktigt ber jag dig om ursäkt, älskling. Aldrig mera skall jag tvivla på dig. Var blott icke arg på mig, ty det kan jag ej härda ut med.

Alice Om du älskade mig verkligen, så skulle du ha lagt på minnet vad den låge Mosbie sade, att det var mitt fel att han blev sårad när du angrep honom! Och då skulle du försvara mig mot honom och dessutom vinnlagt dig om att försonas hederligt med honom, bett honom om ursäkt och förbundet hans blesyrer! Jag blir aldrig glad igen förrän ni två är åter goda vänner.

Arden Lugna dig, min älskling. Du skall få allt vad du vill. Jag vill försonas med vår Mosbie genast. Kom med oss och medla mellan oss. Allt skall bli bra igen.

Franklin Du menar inte, Arden, att du ämnar krusa för den slusk som när du varit borta använt din gemål som sin mätress?

Alice Hör inte på din falske vän. Han vet ej vad han säger och gör därför sig blott skyldig till förtal. Han har ej ens det ringaste bevis. Om ni har någon sak mot mig så måste ni bevisa det, ty annars har ni ingenting att komma med.

Franklin Men sade inte Mosbie tydligt att du hade horn?

Alice Som svar till att han skymfats själv med tillmålet att han var som ett djur. Om man är förolämpad och blir arg så säger man vad dumheter som helst.

Arden Du har fullkomligt rätt, min kära hustru. Eller hur, min käre vän?

Franklin Ja, man kan tolka det till det. Men om jag vore du så skulle jag nog akta mig för att gå till min hustrus älskare och krusa honom.

Alice Franklin, ni är envis i er fördomsfullhet. Ge mig då en chans. Och vad har ni att vinna på att rikta Arden mot hans hustru? Ingenting! Ni gör det bara av den nedrigaste låghet och illvilja!

Arden Lugna dig, min gode Franklin. Hon har faktiskt rätt. Jag vet att hon vill bara väl, men dina avsikter i detta är mer diskutabla. Nu går jag till Mosbie med min hustru och försonas med vår vän och binder om hans sår, så att han ej får anledning till agg mot oss. Det är det sista vi vill ha. (*går med Alice.*)

Franklin Du går åt skogen, stackars man, så envist som din hustrus synder och kan ej själv se den fälla som du går i, fastän den är alltför uppenbar. Din egen fru är brottets verktyg, och det enda jag, din vän, kan göra är att tiga och se på.

Akt V scen 1. Ardens hem.

Will Greene, när höll väl en mördare på så länge med att slå ihjäl en människa?

Greene Det är lika gott att vi ger upp hela saken. Det verkar ju slätt omöjligt vad vi än gör.

Shakebag Nej, fan heller, så klart han ska dö, när vi kommit så långt och satsat så mycket! Vi kan inte låta den gubbtjyven undslippa nu efter allt vårt besvär! Han ska dö om vi så ska gå åt på kuppen!

Will Ni vet ju, Greene, att under mina tolv år i London har oräkneliga satar blivit utrustade med träben bara för att de vågat passera mig på insidan av gatan. Andra har fått silvernäsor bara för att de sagt: "Där går Svarte Will", och andra har fått kryckor och proteser på livstid för att de haft med mig att göra på fel sätt. Jag har knäckt lika många klingor som ni har knäckt nötter.

Greene Du drar bara valser.

Will Shakebag kan vittna om mig. Alla jungfruhus har måst betala tribut till mig. Det fanns inte en slinka på sin tid som inte kunde öppna sin affärsverksamhet utan tillstånd av mig. Ingen har löskopplat så många glädjeflickor som jag. Och en gång då en öltappare vågade sticka upp mot mig stack jag hål på alla hans fat och höll honom i öronen så länge tills allt hans öl hade runnit ut. Jag har knäckt fler skallar på polissergeanter med deras egna stavar än vad det finns finkor och fängelseceller, och med mitt eget svärd har jag tvingat vem som helst till att nödgas betala borgen för sig. Varje morgon brukade krögarna stå utanför sina krogar och bjuda in mig på gratis förplägning bara för att slippa få sina skyltar och sina ölsjapp sönderslagna. Vad är det jag inte har gjort och inte har lyckats med? Inte ens Shakebag kan svara på det. Ändå kan jag inte klara av att göra detta! Denna futtiga småsak, denna skitsak i lönnmordsvägen är mig omöjlig! Det måste vara övernaturliga makter med i spelet. (*Alice och Michael kommer.*)

Greene Maka på dig, Will. Här kommer fru Arden och Michael.

Alice (till Michael) Du är alltså säker på att de blivit vänner?

Michael Jag såg dem själv skaka hand. Herr Mosbie blödde, och husbonden min grät av ömkan över honom medan han grälade på Franklin, som han gav hela skulden för ingenting. Han betalade själv fältskärn för hans insatser och bjöd både Mosbie och Franklin och Bradshaw och andra hem till sig för allmän försoning och förbrödring.

Alice Spring tillbaka, Michael, och be Mosbie smyga iväg hem till mig så fort min man har gått till marknaden. Du får din Susanna redan i kväll om du gör det.

Michael Visst skall jag göra det.

Alice Säg till kocken John att vi får gäster, så att han slår på stort och inte sparar på sina bästa konster.

Michael Skall ske. (*Michael går.*)

Will Här verkar det ju bli kalas. I så fall skall vi vara med. Hallå, fru Arden, bjud mig och Shakebag och Greene också. Annars kommer vi själva.

Alice Men naturligtvis är ni välkomna! Säg mig bara varför ni misslyckades nu igen.

Greene Det var Shakebags fel igen som drumlade till det i vanlig ordning.

Shakebag Hur kunde jag väl veta att Arden skulle vara så skicklig fåktare att Mosbie skulle missa honom och sära mig i stället?

Will Nej, så var det inte alls. Det var den där Franklin som förstörde hela affären. Shakebag går fram och drumlar och svänger med sitt svärd som en invalidiserad kråkskrämma, och då drämmer Franklin till honom, så här, och försvinner. Då skulle naturligtvis den murveln Shakebag här genast ha gett tillbaka, men i stället står han bara och velar och försitter alla tillfällen, helt ställd och paralyserad. Då rycker jag in och står som den säkraste mur och parerer alla attacker, men vad hjälper det när Arden plötsligt ränner Mosbie genom skuldran? Shakebag, vad fan använde du inte din klinga för?

Alice Men varför stod både du och Greene stilla?

Will Allt gick så snabbt. Ingen fan hann ingripa förrän allting var för sent, och Arden hade tur som vanligt. Han råkade träffa, och vi råkade missa.

Alice Ack, om han bara hade fått dö igår skulle jag nu ha fyllt varje er ficka med guldmynt!

Will Det är aldrig för sent. Vi kan spåra Arden till marknaden och flå honom levande där. (*Mosbie kommer in.*)

Alice Det blir svårt, men här kommer den som rätt kan råda oss. Ack, Mosbie, hölj din arm! Jag tål ej se det!

Mosbie Du om någon borde se det som har vållat mig förtretet.

Alice Säg inte så, min älskade vän. När jag såg dig sårad kunde jag ha tagit svärdet, när du släppte det, och gått löst på Arden själv, ty jag har lovat mig att aldrig mera sluta mina ögon, som han finner så kränkande, förrän han har slutat sitt liv. Flera gånger vaknade jag upp i natt med en obetvinglig lusta att äntligen ta livet av honom själv, när alla andra snöpligen misslyckats.

Shakebag Varför gjorde du inte det då? Då hade vi sluppit besväret.

Will Men gått miste om lönen, din knasboll.

Mosbie Hade du gjort det mitt i natten hade vi alla varit förlorade, ty på intet sätt hade du kunnat klara dig från mordet.

Alice Det var därför jag inte gjorde det. Men hur länge än skall han då få leva?

Mosbie Ej längre än denna dagen. Svarte Will och Shakebag, är ni beredda att utföra min nya plan?

Shakebag Alltid redo!

Will Om inte, så kalla mig en skurk.

Greene Om de sviker er, så gör jag det själv.

Mosbie Du, Greene, går och söker upp Arden och uppehåller honom så att han inte hinner hem förrän till kvällen. Då gör jag honom sällskap, och ni båda sluter sedan upp bakom mig och följer med.

Alice Och hur skall han sedan bli mördad?

Mosbie Shakebag och Will gömmer sig i rummet bredvid, och på ett givet ord störtar de fram och utför dådet effektivt.

Will Och vad skall lösen vara?

Mosbie "Ha-ha, nu har jag er!" Men kom ej fram för tidigt. Då är allt förstört igen. Jag måste få honom preparerad först.

Greene Fem förbålda mördare mot en stackars värnlös oskuld skall väl den här gången vara idiotsäkra odds.

Alice Han är ingen oskuld!

Will Vi ska inte sabba festen med att bryta in för tidigt, men vem ska släppa in oss?

Alice Jag ska göra det, och ni ska få en egen nyckel.

Mosbie Kom nu, Greene, och låt oss följas åt. Se till att allt är redo när vi kommer.

Alice Lita på oss. Se bara till att grobianen kommer hem, (*Mosbie och Greene går*) och går han ut igen är felet mitt. Kom nu, Svarte Will, du vackre mördare och högst charmerande yrkesskurk, näst efter Mosbie tilltalar du mitt sinne bäst. Jag skall inte bara behaga dig med vackra ord och löften men tjusa dig med något mer konkret. Vad tycks om detta? (*lägger fram en klingande penningpung.*) Vill ni göra det?

Shakebag Har vi något val?

Will Min fru, i tankesätt är vi båda ett. Vi tänker bäst tillsammans och kan bättre förstå varandra än syskon. Ni borde ha blivit yrkesmördare som vi. Hör nu här min plan. Sätt Mosbie som är gäst i en fin länstol och ge er man en liten vanlig stol. Jag smyger mig då på honom bakifrån och drar med en handduk ner honom på golvet och sticker där ihjäl honom tills han sprutar blod som en fontän ur tusen röda brunnar. Sedan bär vi iväg till klosterkyrkan med liket och slänger det där. Folk kommer då att tro att han blivit rånmördad.

Alice Ni är ett geni! Ingenting kan vara enklare att genomföra! Det är praktfullt! Här är tjugo pund, och när han äntligen är död ger jag er fyrtio extra för besväret. För att sedan underlätta ert försvinnande från orten skall jag låta Michael sadla två extra hästar åt er. Då kan ni rida direkt till Skottland eller Wales, och ingen av oss har någonsin sett er här.

Will Vi är som klippta och skurna för varandra. På sådana villkor kunde jag mörda tusen man direkt. Men det är bäst att vi får nyckeln genast. Var skall vi stå gömda?

Alice Där inne i kontoret. Men ni måste med ed försäkra att ni gör det och inte misslyckas. Ni får inte göra fiasko nu igen en gång för mycket.

Will Vad tror ni om oss egentligen, frun? Tror ni att vi är amatörer eller klåpare?

Bradshaw Såra inte deras yrkes stolthet. De gör det. Saken är klar.

Alice Men om något skulle klicka finns Mosbie här, och en blick från honom vore tillräckligt att stålsätta hela min varelse till att äntligen förinta min man helt själv med egna händer!

Will Nej, frun, det grovgörat är för hårt för damers fina händer. Lämna slaktandet åt oss som är vana. Nu går vi färdigt in i kontoret och gömmer oss där. När dörren öppnas nästa gång skall Arden dö och det med ränta.

Shakebag Vi har extra verktyg, frun, om något skulle klicka.

Will Din kofot och din såg och din köttyxa kommer inte att behövas den här gången, Shakebag. Allt är färdigt serverat. Vår insats blir blott ett minimum av

exercis, som när man föregår med gott exempel. Kom, Shakebag! Vi har bara att hålla oss tysta och lugna tills signalen kommer.

Shakebag Bara vi inte får tråkigt och somnar.

Will Ingen risk, frun. Vi skall vara på alerten.

Shakebag Hur var lösen nu igen?

Will Lämna det åt mig, din senfärdige imbecille fåntratt. Jag kan inte missförstå en klar signal till mord, och jag ska nog se till att du ej kan försumpa tillfället igen, försova dig och klanta till det. Jag tar hand om honom, frun, och tar på mig att se till att han sköter sig! (*går ut i kontoret med Shakebag*)

Alice Om ändå Arden vore här och dörren kunde öppnas nu! Ack, denna stängda dörr blir utgången för min befrielse och ett nytt bättre liv! I stället för min makes slemmiga och outhärdligt stinkande och slappa famntag får jag njuta Mosbies bättre konster nu, en man som alltid lyckas och som kommer hem och får mig att rätt känna att jag lever. Vad är min oduglige och fete make mot min älskare? Ett odjur mot en drömprins, och det vet jag säkert, att ej någon människa i världen kommer att beklaga hans sorti. Tvärtom. De kommer alla blott att dra en suck av lättnad.

Michael (kommer in) Nu är herrn snart här, frun.

Alice Kommer han ensam eller med någon?

Michael Han kommer med Mosbie.

Alice Det är bra, Michael. Ta fram brädspelen och ställ dig sedan framför kontorsdörren.

Michael Varför det?

Alice Därför att sanningens ögonblick står för dörren. Shakebag och Svarte Will är där inne, och nu skall det äntligen ske.

Michael På allvar?

Alice Tror du jag skämtar?

Michael I kväll?

Alice Ja, just i kväll..

Michael Men borde inte Susanna få veta det?

Alice Givetvis, och hon kommer att tåga lika vist om saken som alla vi andra.

Michael Då hämtar jag brädspelen.

Alice Vänta litet! Hör till slut mina instruktioner. När Arden kommit in stänger du ytterporten. Han måste dö, och allt måste vara färdigordnat innan våra gäster kommer.

Michael Ja, frun. (*går. Arden och Mosbie hörs utanför.*)

Arden (utanför) Stig in, käre Mosbie! Känn dig som hemma! Jag vill att allt skall vara precis som förr, när ingenting otalt fanns mellan oss.

Mosbie (utanför) Din godhet verkar vara utan gränser.

Alice De kommer! Alice, var nu med i allt, och var beredd nu att improvisera! Sanningen fungerar bäst om man blott själv är med och skapar den.

(*Arden och Mosbie kommer in.*)

Men vad är detta, käre man? Visst önskade jag se er väl förlikta, men mest var det för din skull och ej för hans. Du vet väl att han umgås öppet med så råa skurkar som den ludne Shakebag och den Svarte Will, stråtrövare av värsta sorten? Därför ville jag se er som vänner, men varför gå till överdrift och bjuda honom hem till oss? Nu har hans blotta åsyn skämt min afton för mig.

Mosbie Käre Arden, det är bäst jag går igen.

Arden Nej, käre vän, det vet du väl, att kvinnor måste träta! Det är deras huvuduppgift här i livet, och de duger inte annat till intellektuellt. Ha overseende

med henne. Hon rör inte för att hon är bara kvinna. Hustru, var nu resonabel och välkomna honom som den käre vän han alltid varit till oss båda.

Alice Du kan tvinga mig, men hellre dör jag än att jag välkomnar honom. Han har vållat oss så mycket ont, att jag helst undvek helt hans sällskap.

Mosbie (avsides) Underbart, hur hon förstår sig!

Arden Nu är han här, så var så snäll och foga dig!

Alice Bli inte arg på mig, min käre man. Sitt ned, herr Mosbie, känn er hemma, och vi hälsar er välkommen!

Arden Ja, så skall det låta! När hon bara vill är Alice artigheten själv.

Mosbie Jag vet hur välkommen jag är i Ardens hjärta, men ni själv, min fru, ni talar ej av hjärtat.

Alice Om jag inte gör det har jag mina skäl.

Mosbie Förlåt mig, bäste Arden, men i så fall är det bäst jag går. (*vill resa sig*)

Arden Nej, strunta i den token, bäste Mosbie! Hon är bara lynnig! Sitt nu kvar! Nu ska vi ha det trevligt, om hon bara låter oss.

Alice Vi har nog gäster tillräckligt ändå, herr Mosbie, även om ni går.

Mosbie Nu ber jag er, min käre Arden: låt mig gå!

Arden Låt henne träta bara. Det går över. Det betyder ingenting. Hon är som väderleken: någon plötslig regnskur då och då, och plötsligt solsken där emellan.

Alice Ännu är ej porten stängd där ute. Ni kan gå. Ej någon hindrar er.

Michael Nej, det är lögn, för jag har stängt den.

Arden Tag in vin! Nu måste vi bli vänner alla tre. Jag har en helig uppgift här idag, nämligen att försona er. Ej lämnar Mosbie detta hus idag förrän min hustru talar vänligt med honom och menar vad hon säger. Och det skall du göra nu, din styvnackade ragata! Var nu foglig för en gångs skull!

Alice Jag menar alltid vad jag säger.

Arden Ja, det är det jag menar, att du ska säga vad du menar och tala till honom med värme och med vänskap, som du alltid nattetid tilltalar mig!

Alice Sköt dina egna saker. Lämna mig i fred.

Arden Din gås! Är jag ej skyldig att gottgöra allt han genomlidit för din skull? Blev han ej sårad för din skull? Skall du ej ha en gnutta dåligt samvete för honom, så som du förstört hans liv? Skall jag då göra allt och ensam för att släta över dina brott?

Alice (häller upp ett glas åt sig) Förlåt mig då, herr Mosbie, allt vad jag förbrutit och allt ont jag framdeles skall vålla er och många andra, men jag säger som det är: att det var inte meningen. Här dricker jag er till, herr Mosbie, men låt oss framdeles vara främlingar och endast sakliga som vänner. Man har talat illa om mig för er skull, och det var minsann oförtjänt. Så ber jag er att hädanefter aldrig mera komma hit. (*dricker honom till*)

Mosbie Det är er man som jag besöker, icke er. Dock svär jag här och nu inför er man, att det är sista gången som ni ser mig i ert hus. Det löftet skall jag hålla, om jag så skall gå på mina knän till Rom för att bekräfta det.

Arden Jag tycker ej om svurna eder. Det är överdrivet och onödigt, och man ångrar alltid eder efteråt och bryter dem mer gärna än högtidliga enkla löften.

Alice Låt nu Mosbie svära som han vill. På detta villkor, Mosbie, ber jag er bekräfta er här svurna ed med att nu även dricka mig till.

Mosbie Gärna det, så visst som jag vill leva.

Arden Alice, hur går det med middagen?

Alice Den är strax färdig. Spela ni så länge.

Arden God idé. Vad skall vi spela om, min gode Mosbie?

Mosbie En fransk krona. Tre partin.

Arden Det låter bra. Kör till. En rimlig slant för ärligt spel. (*de spelar*)

Will (*gläntar på dörren och viskar till Michael*) Nu borde han slå till. Nu är det rätta läget.

Shakebag Sabba inte mordet nu igen, din sakramentskade tordyvel!

Will Tyst!

Michael Ha tålmod. Herr Mosbie vet nog vad han gör.

Alice Nu har de helt förlorat sig i spelet. Har han månne glömt bort vad han skulle göra? Dessa väntans tider är mer outhärdliga än någon länge utdragen process. Ack, Svarte Will, när skall du frälsa mig?

Will (*till Michael*) Jag fruktar han skall märka oss när vi gör vår entré.

Michael Kryp fram försiktigt mellan mina ben, så märker han ej något.

Shakebag Drumla bara inte till det, Will.

Will Det gäller lika mycket dig. Se till att inte snubbla över mattan.

Mosbie En etta, eller jag förlorar spelet.

Arden Nej, så illa är det inte. Du kan klara ut dig med en tvåa också. Fyll på glaset ditt, min vän, så klarnar dina tankar. (*fyller på hans glas*)

Mosbie Tack, min vän. Jag önskar att jag kunde tänka snabbare och mera smärtfritt komma fram till målet, men vin underlättar onekligen saken. (*flyttar en bricka*) Ha-ha, min vän, nu har jag er!

(*Will och Shakebag rycker genast ut. Will rycker ner Arden med en stor handduk runt stolen.*)

Arden Hjälpl! Vad händer? Vad är detta? Mosbie! Alice! Vad är det ni gör? Var är du, Michael?

Will Sir, vi ville bara hyfsa spelets utgång.

Mosbie (*tar fram ett dolt vapen och spetsar honom*) Där har ni för att ni alltid förolämpat mig som skräddare!

Shakebag (*spetsar honom*) Här får ni för tio pund i min ficka!

Alice (*har skyndat till*) Han stönar ännu. Kan ni då inte fullborda ett hederligt jobb? Ge vapnet hit! (*tar det från Mosbie*) Här får du för en livstids äktenskaps tortyr, din värdelösa gödselstack, och för att du ej ville ge mig åt min Mosbie! (*stöter till honom flera gånger*)

Michael Ack, det här är mig för magstarkt!

Will Han förråder oss!

Mosbie Lugn! Vi ska nog se till att drängen håller käften.

Michael Lugna er! Tror ni väl att jag skulle sladdra och i sanslöshet förråda mig och er? Jag har ju del i brottet!

Shakebag Jag sticker nu till Southwark. Där har jag en änka som kan gömma mig. Och om hon vägrar plundrar jag helt enkelt henne in på linnet!

Will Sköt er själva nu. Vi utfört jobbet, och vi sticker.

Alice Bär ut liket först. Sätt in det i kontoret. (*Will och Shakebag bär ut liket.*)

Will Vi har redan fått betalning och är nöjda. Hoppas att den här affärsuppgörelsen nu varit till belåtenhet för alla parter. (*ser på liket*) Endast en kan inte klaga. Tack för oss. Farväl. (*försvinner omgående med Shakebag*)

Mosbie Nu är det alltså gjort. Nu börjar livet.

Susanna (*kommer in*) Nu är gästerna vid porten. Skall jag släppa in dem?

Alice Mosbie, gå och ta emot dem. (*Mosbie går.*)

Du, Susanna, får nu tvätta rent på golvet.

Susanna Men det är fläckar av blod! Sådant går aldrig bort!

Alice Skall jag tvinga dig, slyna?

Susanna Om ni så själv skrapar med naglarna veckor och månader så skall ni finna att blodet helt sonika vägrar försvinna.

Alice Försök ändå!

Susanna Det kan jag göra, men det kommer ej att fungera.

Alice Jag vet. Det sägs allmänt, att blodfläckar aldrig går bort om den mördades baneman icke har rodnat vid dådet. Om jag utfört något i livet som jag inte rodnat inför, så var det detta dådet.

Mosbie (kommer in) Vad står ni och gapar för? Vad är på tok?

Alice Bara det, att min man blivit mördad. Se på dessa skvallrande fläckar. De går aldrig ur.

Mosbie Strö halm över dem då. Eller gör något annat. Lägg mattan där över.

(till Susanna) Stå ej där och häng bara! Gör något!

Alice Du var det som grymt förledde mig till detta nesliga dåd.

Mosbie Kom nu inte med sådant. Med samma rätt kan jag då påstå att du var det som ledde mig fram till detta.

Alice Men bara det inte blir upptäckt!

Mosbie Det kan ej bli upptäckt, om bara du tiger.

Alice Och hur kan jag tiga, när jag tagit livet av min egen man? Han skall hemsöka mig nu i evighet!

Mosbie Det skulle du tänkt på tidigare. Det är liksom för sent nu, ty jag är din man nu. Glöm bort honom. Han är förbrukad och finns inte mer. Håll nu stilen, och gör inte bort dig. Bered dig på att ta emot dina gäster. Var sansad och lugn, kom ihåg vår planering, och var blott naturlig.

(Adam Fowl och Bradshaw kommer in.)

Bradshaw Vad nu då, min fru? Varför tårar?

Mosbie Hon gråter av oro för sin alltför dröjande man, som nu varit åt skogen för länge. Igår blev han hotad av några par bovar, och hon tror nu det kan ha hänt något.

Bradshaw Lugna er bara. Han kommer nog snart.

Greene (kommer in) Guds fred i stugan! Hur står det till här då? Väntar ni gäster?

Alice Ack, käre Greene, har ni ej sett min man?

Greene Jo, jag såg honom just borta vid klostermuren. *(Franklin kommer in.)*

Alice Där är ni, herr Franklin! Vi har alla blivit så oroliga. Varför dröjer min man? Säg, när skildes ni från honom?

Franklin Jag har ej sett honom sedan i morse. Han kommer nog säkert precis när som helst. Era gäster kan sitta och vänta så länge.

Alice Ja, det kan de göra. Var god, Bradshaw, och sätt sig där. Och ni, Mosbie, kan sitta i Ardens stol här. Hoppas bara han kommer.

Michael Susanna, skall vi passa upp? Om du vill kan vi sätta oss också.

Susanna Jag har annat att sköta. Ack, Michael, vad gör vi om allting blir upptäckt?

Michael Håll bara god min. Det är det enda viktiga. Om vi i morgon nu firar vårt bröllop så gör det ej något om jag sen på kvällen blir hängd. Och i värsta fall kan vi ju köpa var sin burk med råttgift.

Susanna Vad menar du, Michael? Att efter vårt bröllop ta gift?

Michael Nej, min fru verkar otillförlitlig. I värsta fall får vi nog avstå från henne.

Susanna Nej, hon skvallrar aldrig. Hon är ju en kvinna. Du känner ej oss eller henne. Du har inget att vara rädd för.

Mosbie Hej, Michael! Ta in litet öl! Vi ska nu dricka Arden till, vår gamle välgörare och den bästa vän vi nånsin haft, eller hur, Mrs Arden?

Alice Min man? Skall vi skåla för honom?

Franklin Vad fattas er, Alice? Vad gråter ni för?

Alice Ack, go'vänner och käraste grannar, jag är så rädd att det har hänt något. Han skulle ha varit här för en tid sedan, och han har ej skickat bud, vilket han alltid gör när han blir uppehållen. Nu känner jag på mig att något har definitivt gått på tok.

Mosbie Hon skall smitta oss alla med sina nervösa frossbrytningar.

Greene Lugna er bara, fru Arden. Han är frisk och sund.

Alice Ack, jag vet att det inte alls är på det sättet. Jag ber er, herr Franklin, gå ut och försök att ta reda på om något hänt. Gå och sök honom. Kanske att ni träffar på honom.

Mosbie Jag följer med er.

Greene Jag också. (*Franklin går med Mosbie och Greene.*)

Alice (till Michael) Hur skall jag bli av med de andra nu?

Michael Lämna det bara åt mig. – Mr Bradshaw, det har blivit sent redan, och många farliga sällar går strykande kring här i mörkret.

Bradshaw Ja, jag hörde själv nyss att ökända bovarna Shakebag och Svarte Will setts här i närheten.

Michael Och vi har ett antal farliga gränder att stryka förbi.

Bradshaw Ni har alldeles rätt. Det är bäst att vi går innan mörkret blir tjockare. Låna oss bara en fackla och lys oss på vägen.

Alice Följ med dem till porten, men dröj sedan inte för länge. Du vet, att jag ej gärna vistas här ensam så sent. (*Michael går med Bradshaw och Adam.*)

Susanna, du kan gå bort och hämta din broder. Nej, vänta. Vad skulle du göra det för? Här finns faror allenast. Nej, stanna i stället, Susanna, och hjälp mig och råd mig.

Susanna Hur skulle jag kunna ge er råd? Jag är ju själv tokig av rädsla!

Alice Få se om vår mördade make är kvar eller om han har vandrat iväg av sig själv. (*öppnar dörren till kontoret och tittar på Arden*)

Susanna Han är kvar.

Alice Det är din förre herre, Susanna. Se vad det har blivit av honom och hela hans härlighet nu! Bara blodig och kladdig och stel i en livlös och fasansfull köttklump!

Susanna Vi skall alla ångra det här.

Alice Hjälp mig dra honom ut. Vi skall rengöra honom och så ställa honom i ordning för hans sista värdiga uppträdande i offentliga livet som lik i en kista i kyrkan. (*Mosbie och Greene kommer in.*)

Mosbie Vad nu, Alice? Vad skall ni göra med liket?

Alice Ack, äntligen, älskling! Här är du! Nu slipper jag gråta mer! Mig fattas intet, om blott jag dig ser!

Greene Vi är alla i livsfara så länge liket är kvar här i huset. Vi måste med största försiktighet avlägsna det.

Mosbie Ja. Franklin tror att vi har tagit livet av honom.

Alice Men det är ju vad vi har gjort!

Mosbie Ja, men vi får ej låtsas om det. Vad som helst utom sanningen!

Alice Ja, du har rätt, och den käre herr Franklin kan ingenting påstå förutan bevis. Låt oss festa oss genom all natten och glömma bort sorger och mardrömmar och bara hänge oss åt stundens lycka!

Greene Min fru, det är ej dags för lättsinne nu. Liket måste omedelbart bort härifrån.

Michael (inkommer, upprörd) O min fru, nu är det förkylt! Vakten med själva borgmästarn är på väg hit med soldater med svärd, hillebarder och andra skarpslipade vapen!

Alice Skjut regeln för porten! Ej någon får komma hit in!

Mosbie Hur skall jag komma undan?

Alice Ja, tänk bara du på dig själv. Gå till bakporten och över bakgården, ta sedan in för i natt på den Gyllene Liljan.

Mosbie Det vore direkt att förråda mig.

Greene Ack, kära fru, blir jag tagen här åker jag också fast skäligen misstänkt. Ni måste nu hjälpa mig ut.

Alice Följ med Mosbie, och tag liket med er. Stjälp av er det sedan vid någon förglömd gammal leråker.

Mosbie Ja, ditt råd är nog det bästa. Farväl, ljuva älskade, tills vi kan ses under tryggare omständigheter. Men vad du än gör, så håll käften och tig och bekänn ingenting inte ens under press och tortyr!

Greene Ja, var ståndaktig, frun, så skall allting gå bra. Tänk på det, att ni bara gjort nytta, då världen har blivit befriad från ännu en ohängd skurk och det med rätta!

Alice Men han var min man! (*Mosbie och Greene bär ut liket och försvinner.*)
Nu må lagen få komma och göra sitt bästa. Mitt hus är nu rent.

Susanna Men jag minns att det snöade när vi gick hit. De kan följa i snön våra fotsteg.

Alice Men de måste snöa igen.

Susanna Men det slutade snöa förrän vi var klara.
(*Det bultar utanför på porten.*)

Alice Michael, släpp in den vulgära hopen och all deras dumhet! Mitt hus har ej något att bjuda dem mera. (*Borgmästarn och vakten kommer in.*)
Herr borgmästare! Och med vakten! Har ni något nytt om min man?

borgmästarn Han blev sedd för en timme sen då han gick hem.

Alice Det kan inte ha varit min man. Det var säkert en Londonbo.

borgmästarn Mrs Arden, jag måste tyvärr ställa er några pinsamma frågor. Är ni bekant med en person som är allmänt beryktad som Svarte Will?

Alice Nej. Vem är det? Jag har ej något umgänge med undre världen.

borgmästarn Han har blivit sedd här i trakten, och jag har fått order om att arresteras den boven.

Alice Nå, gör det då. Sådana är det ju säkrast att hålla bakom lås och bom, så de ej går omkring här och mördar till höger och vänster. Tror ni då att vi härbärgerar så lömska banditer?

borgmästarn Han lär ha befunnit sig i detta hus. Jag beklagar, men vi måste göra en husundersökning.

Alice Så sök då igenom vart rum och var vrå. Men om Arden var här skulle ni aldrig våga att så tränga in här i onödan. (*Franklin kommer in och ser bister ut.*) Men här är Franklin! Vad nytt? Varför så bister uppsyn?

Franklin Min vän och er make har påträffats mördad.

Alice O Gud! Vilken olycka! Vet ni av vem?

Franklin Ingen vet det, men han ligger illa åtgången och död bakom klosterträdgården. Jag har aldrig sett något lik så illa skändat.

Alice Det är ju förfärligt alldeles!

borgmästarn Men är man då säker på att det är han?

Franklin Ack, om det ändå vore ett misstag! Men det är tyvärr alltför sant. Det är han, och det kan inte vara nån annan.

Alice Men var är då mördarna? Sök dem och finn dem!

Franklin Det skall vi. Men ni måste följa med oss.

Alice Varför det?

Franklin Har ni sett denna handduk och kniv förr?

Susanna (till Michael) Ack, Michael, nu har du förrått oss igenom ditt slarv!

Michael Kära nån! Och jag trodde att jag hade slängt dem i brunnen! Jag måste ha varit distra!

Alice Det är blod från ett svin som vi slaktat. Det vet ni väl, att även slaktade svin blodar ner. Stå nu inte här mera och söla, men börja sök reda på mördarna!

borgmästarn Med all respekt, Mrs Arden, men vi har tyvärr skäl att frukta att ni själv är en av dem.

Alice Jag? Vad är detta? En nedrig komplott? Skulle jag slakta min egen man? Detta liknar er inte, herr Franklin. Er misstänksamhet löper amok med er.

Franklin Det finns blodspår i snön ifrån ert hus till klosterträdgården, som visar för tydligt att er man blev släpad i sitt eget blod härifrån. Och vi skall säkert finna fler blodspår här inne i huset. Vad finns under mattan, exempelvis? Halmstrån vi fann i hans skor tyder på att han mördades här i sitt hem och just i detta rum.

borgmästarn Här är stolen han brukade sitta i, och här är blod i den. Blodet kan blott vara hans.

Alice Det är vin, som den klantige Michael har spillt. Det vet alla, att fläckar av rödvin är nästan omöjliga att tvätta bort.

Michael Det är sant. Jag är alltid för klumpig.

Franklin Jag känner dig, Alice, din fala bedragerska och dubbelbottnade äktenskapsbryterska! Det är hans eget blod som ni har gjutit med skumraskförbrytares hjälp, och det skall ni få ångra med alla dem som har hjälpt till med det gudlösa dådet. Tror ni inte att jag för länge sen insåg vad för sammansvärjning som pågick här mot min vän Ardens oskyddade liv?

Alice Ni har alltid med förkärlek ägnat er åt att tro det allra sämsta om mig. Ni är partisk och har alltid varit det, då ni försökt fjärma min käre make från mig utan skäl. Men jag kallar Guds himmel till vittne att jag alltid älskade Arden mer än alla andra. För mig då till honom, så att jag får se honom en sista gång, om han verkligen har blivit mördad.

Franklin Tag med den där skurkdrängen också och pigan, en syster till Mosbie. Och en av er går strax till Gyllene Liljan, där jag tror att Mosbie sökt husrum, om han än finns kvar. Han är troligen hjärnan i hela komplotten.

borgmästarn Ett välstädat hus, men vad hjälper det när här finns blodfläckar? Ingenting är så svårt att städa upp som de missgärningar som människor med sådan förkärlek ägnar sig åt. Ej all historieskrivning i världen kan utplåna alla de blodspår som människan lämnat för evigt som bomärke kvar i naturen. Det här huset kan aldrig mera bli rent. Kom, ut härifrån, låt oss gå.

Scen 2. London, Southwark.

Shakebag (tilltufsad) När hennes man levde var änkan Chambley mig nådig och hade mig gärna, men när hennes make dog blev hon en annan, en kräsen och högfärdig skata, som ofta förnekade vänner. Jag hoppades få bo hos henne i hennes säng som förr i världen, när hennes man alltid var bortrest, men hon slängde ut mig. Då gick det för långt, och jag gick upp till henne, gav henne en välriktad spark mitt i bakvägens måltavla, så att hon for ut för trappan och bröt både benet och halsen och nacken. Jag skar sedan av hennes kypare halsen och skall kasta de båda liken i Themsen nu. Här har jag nu hennes pengar. Det struntar väl jag i om det skulle upptäckas. På andra sidan får jag sedan fristad. (*ger sig av.*)

Scen 3.

borgmästarn Fru Arden, här ser ni nu er makes lik. Det är lika så bra att ni genast bekänner så att ni kan ågna er sedan åt ånger och bot.

Alice Ack, min man, vilken ynkedom är vi nu samtliga bragta till genom vår svaghet blott genom passionernas högfärdiga egoism och dess blindhet! När jag nu får se dig så börjar jag inbördes blöda av ånger, och tårarna vill explodera fram i hysteri genom hela mitt väsen! Jag kan inte fatta det varför jag gjorde det. Ja, Arden, du hade rätt, och jag ångrar mig nu, som man vanligen ångrar sig bittert när det är för sent. Helst jag köpte ditt liv nu till priset av mitt eget liv, men det är icke möjligt. Jag trodde att jag kunde vinna mitt liv med att avkorta ditt, men jag ser nu mitt misstag: vi var ju ett kött, så på kuppen förlorade vi livet båda, och ingen vann något. I alla konflikter är samtliga bara förlorare, och det kan de aldrig se i konfliktens ohyggliga blindhet förrän de ur tvedräktens mardröm har vaknat. För bort mig. Jag står för mitt brott och skall erkänna varje detalj. Enda hoppet för mig, Arden, är att i himmelen sedan få älska dig mer än vad jag kunde göra i livet. (*Hon förs bort.*)

borgmästarn Nå, Mosbie, säg varför ni nedlät er till detta nesliga mord.

Franklin Försök inte slingra er mera. Hans bälte och börs har vi funnit vid din egen säng. Det är lönlöst att neka.

Mosbie Jag hyrde två hjälpredor, Shakebag och Svarte Will, till att utföra det praktiska jobbet. Jag har inte mera att säga. För bort mig. Ju förr vi får allt undanstökat, dess bättre.

Franklin Vi skall även gripa de två yrkesmördarna. De är nu angivna för Londons rätt och skall ej komma undan.

borgmästarn Nog av detta vidriga och bottenlösa elände. Ack, när skall människorna lära sig! Här famlade sju mördare i blindo för passioners dårskaps skull, en skraddare förförande sin granne Ardens hustru, hon förledd till skamlösa intriger, varvid hennes tjänare utlovades herr Mosbies syster om han bistod, så att båda dessa involverades i brottets spindelnät och fastnade, liksom herr Bradshaw, för att han gav frun ett brottsligt brev från Greene, som engagerade två skurkar till att genomföra saken. Sju personer offrade för ingenting, för att herr Arden skulle dö! Och Arden själv påträffades som lik på just den jordlott som han anno dazumal berövat stackars bonden Reede, som gick till sjöss utarmad och försvann på havet. Var då allt en tragedins lavin igångsatt av herr Ardens onda hänsynslöshet mot den arme Reede? Ja, man kan fråga sig, men man lär nog ej någonsin få något vettigt svar.

Allenast Shakebag och den Svarte Will har kommit undan lagen, men den arme Shakebag mördades i Southwark då han var på väg till Greenwich. Svarte Will begav sig utomlands men blev i Holland bränd som brottsling vid en påle. De kom undan lagens rättvisa men icke Guds.

De andra sex avrättades igenom engelsk lag och rätt, fru Alice Arden bränd i Canterbury, Mosbie och hans syster förda in till London där de mötte dödens dom vid Smithfield, drängen Michael och herr Bradshaw dödade i Feversham, och Greene omsider hängd i Ospringe – åtta döda för ett dråps skull på en nionde. Ack, när skall människorna få distans till sin fåfängas ständigt värre skenande bisarra vanvetthysteri?

Sarfsalö, 18-23 juni 2001.

Efterskrift.

Denna fantastiska pjäs intar en särställning i tidig engelsk dramatik genom sin helt konsekventa och extremt levande realism. Nästan de enda andra pjäser som kommer i närheten av dess mustiga påtagliga verklighetsnärlighet är "En tragedi från Yorkshire" och "Muntra fruarna i Windsor". Den ögonbrynshöjande beskrivningen av exakta lokaliteter, som Rainhams äng, värdshuset "Vita Märren" i London och "Gyllne Liljan" i Feversham, mordets nyckelplatser lerängen och klosterträdgården i Feversham och karakteriseringen av färjstället i akt IV scen 2 jämte de träffande karaktärsbeskrivningarna av bipersoner som Dick Greene och John Reede, båda offer för Arden, skraddaren och hans syster, drängen Michaels enkelhet samt till och med den lilla korta episoden med lord Cheiny förlämnar dramat en verklighetsprägel som tyder på att författaren nästan måste ha upplevt allting själv eller åtminstone fått mycket levande beskrivningar av saken. Brottet var uppseendeväckande på sin tid i Canterbury, det var den tidens dominerande skandal i Kent, och pjäsen förråder en helt övertygande återgivning av hela skeendet nästintill trovärdig exakthet. Märkligast av allt är dock karakteriseringen av de egentliga huvudpersonerna, Alice Arden och mördaren Svarte Will. Alices personlighet är återgiven med en nästan lyrisk empati, hon står för pjäsens högsta litterära förtjänster och dess mest psykologiskt genomarbetade porträtt. Man känner med henne hela vägen och förstår henne hur kraftiga hennes svängningar än är mellan skamlös brottslighet, ödmjuk ömhet, känslig tveksamhet och äkta kvinnlig sentimentalitet och nyckfullhet. Hennes manövrer är så äkta kvinnliga, att det är svårt att tänka sig hennes roll spelad av en manlig skådespelare.

Svarte Will är motsatsen: en renodlad skurk av sådana dimensioner, att han sätter sin ära i sin skurkaktighet. Men det värsta är att han är intelligent och underfundig, han är nästan alltid rolig, och man förstår hans originella personlighet mot den bakgrund att han fostrats till yrkesmördare av handgripligt deltagande i kriget. Den ära han funnit i kriget vidmakthåller han efter kriget som yrkesmördare, som om det inte var någon skillnad mellan att döda folk i krig och i fred. Tillsammans är de ett oemotståndligt par.

Vem är då författaren till denna unikt socialrealistiska pjäs om skeenden i Canterbury 1550? Min uppfattning är att det bara kan vara Christopher Marlowe, född och uppväxt i Canterbury, där saken ständigt måste ha diskuterats av hans föräldrar och deras generation under hans uppväxt, som ju upplevde skandalen i sina bästa år, och där Alice Arden själv blev bränd. Richard Greene hängdes i Ospringe som var Marlowes fars hemort bara 15 km från Canterbury och som idag är en förort till Feversham, där drängen Michael och Bradshaw avrättades offentligt. Pjäsen bär nästan övertydliga spår av att ha varit näst intill självupplevd, och det närmaste man då kan komma är barndomsintryck av autentiska återberättelser. Allt detta skulle passa in på Marlowe men inte på någon annan samtida brittisk dramatiker.

Pjäsen föranleder även andra spekulationer. Dess huvudperson 'Arden' bär samma familjenamn som William Shakespeares moder. Dock är det så gott som uteslutet att Shakespeare kan ha skrivit pjäsen, då han inte hade några kopplingar som helst till Kent. Däremot har ju den teorin framförts att Marlowe kan ha tvingats under jorden genom vissa regeringsmyndigheters förföljelser av fritänkare och kunnat fortsätta vara verksam som spökskrivare under William Shakespeares täckmantel. Marlowes personlighet, så som vi har lärt känna den genom andra pjäser i hans namn, stämmer nästan kusligt överens med 'Svarte Will's personlighet. Det

ligger alltför nära till hands att anta att Marlowe kan ha gestaltat denna personlighet på scenen. Denna personlighet är så suggestiv att den måste ha gjort ett djupt intryck på publiken, och Marlowe själv, som dess gestaltare i skrift och kanske även på scen, måste i någon grad ha identifierat sig med honom. Då han efter krisen i maj 1593 inte längre kunde framträda under sitt eget namn och kan ha fortsatt skriva pjäser under Shakespeares kan han även ha identifierat sig med namnet 'Will' i exempelvis sonetterna. Det skulle förklara sonetterna 134-136 och deras anspelningar och ordlekar med namnet 'Will'.

Att pjäsen är Shakespearesk är oförnekligt. Den innerliga lyriken, det fantastiska språket, den mustiga humorn, de träffande karakteriseringarna – allt tyder på en tidig Shakespeare, som troligen var Marlowe.

Göteborg 9 februari 2004.